

AUTOR BESTSELLERU ZLOMENÉ SRDCE

TIM WEAVER

MUŽ BEZ
MINULOSTI

SUNDAY
TIMES
BESTSELLER

Nemá jméno. Nemá rodinu.
Nemá vzpomínky.

THRILLER S DAVIDEM RAKEREM

**MUŽ BEZ
MINULOSTI**

**KNIHY TIMA WEAVERA
V NAKLADATELSTVÍ MYSTERY PRESS**

David Raker

Hon na mrtvého
Údolí mrtvých
Ztracený
Není cesty zpět
Bez slitování
Němé oběti
Zlomené srdce
Muž bez minulosti

Připravujeme

Žena mého života
Nikdo není doma

TIM WEAVER

**MUŽ BEZ
MINULOSTI**

Přeložila Alžběta Lexová

MYSTERY PRESS

2019

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy představivosti, nebo jsou použity ve fiktivním kontextu.

Tato kniha ani žádná její část nesmějí být kopírovány, zálohovány ani šířeny v jakékoli podobě a jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Tim Weaver, 2017

Translation © Alžběta Lexová, 2019

Cover © Jan Matoška, 2019

Czech Edition © Mystery Press, Praha 2019

ISBN 978-80-7588-115-1 (PDF)

Pro Erin

ČÁST PRVNÍ

1

Mým cílem byl kostel na pobřeží, který se krčil na okraji vápen-cového útesu, jako by se na něm držel jen silou vůle.

Zaparkoval jsem před ním a vypnul motor.

Obloha byla ocelově šedá, moře rozbouřené a zpěněné a do audi se opíral vítr a liják. Z městečka Christchurch to sem bylo zhruba pět kilometrů a v dálce nad vodou z jemné mlhy vyku-kovaly špičky útesů přezdívané Jehly, které připomínaly blou-dící lodě. Natáhl jsem se pro poznámkový blok na zadním se-dadle a neubránil se vzpomínce na to, jak jsme s manželkou jednou na Isle of Wight zajeli. Byla tehdy prudká zimní bouře a trajekt sebou v divokých vlnách průlivu zběsile cloumal. Na okamžik mě zamrzelo, že už to nikdy nebude víc než pouhá vzpomínka.

Zamkl jsem auto a vyrazil ke kostelu.

Dveře byly otevřené a uvnitř se nacházelo deset dřevěných la-vic, kamenný oltář a vitrážové okno nad ním. Navzdory po-šmournému počasí vrhal obraz na skle na kostelní loď barevné odlesky a v prasklinách na kamenné podlaze se scéna z Poslední večere pohybovala jako ropná skvrna.

Seděl ve druhé řadě nalevo, záda pevně zapřená do lavice a ruce volně svěšené před opěradlo řady před ním, jako by se prá-vě chystal pomodlit, nebo naopak modlitbu dokončil. Na sobě

měl modrou bundu a šedou čepici a pod lavicí mu vykukovala jedna zabahněná a značně odřená holňka.

Byl jsem už téměř u něj, když si mě konečně všiml. Prudce se otočil na lavici, spustil ruce do klína a zadíval se na mě se směsicí obav a úlevy.

„Pan Kite?“ zeptal jsem se.

Vstal. „Ano. Ano, to jsem já.“

„David Raker.“

Potrásli jsme si rukama. Ta jeho byla drobná, stejně jako on, a úplně suchá. Konečky prstů měl o něco drsnější – snad zjizvené nebo mozolnaté – a také tvář mu pokrývaly čerstvé rány. Největší šrám se táhl v tlustém oblouku od brady ke rtu.

„Díky, že jste přijel, pane Rakere.“

„David stačí,“ ujistil jsem ho. „Omlouvám se za to zpoždění. Vím, že jsme se měli sejít v deset.“

„Nic se neděje.“

Podíval jsem se znovu na okno a na klenutý strop. „Už jsem pracoval na mnoha případech, ale nevybavuji si, že by některý z nich začínal v kostele.“

Pousmál se. „A už tam nějaký skončil?“

Sklouzl pohledem za moje rameno a zadíval se chrámovou lodí až ke dveřím kostela, vedle nichž stály o zeď opřené dvojce dřevěné pohřební máry. U nich se jeho oči zastavily.

„Ne, pokud se tomu dalo zabránit,“ odvětil jsem.

Znovu pozvedl koutky, ale jeho úsměv se vzápětí vytratil, jako by si uvědomil, co jsem se mu snažil mezi řádky naznačit: že osud těch, kteří jsou už po smrti, ovlivnit nedokážu, ať bych se snažil sebevíc. V takových případech jsem mohl rodinám vrátit jen kosti a moje práce spočívala v něčem jiném. Stával jsem se jakýmsi umělcem, který vykresluje obraz příčiny a následku; vypravěčem příběhu, jež po sobě lidé zanechali.

„Po telefonu jste byl dost tajemný, pane Kite.“

„Richard,“ opravil mě tiše. „Vím, že jsem toho moc neřekl. Omlouvám se. Radši tyhle věci řeším tváří v tvář, na telefonování mě moc neužije.“

„Rozumím,“ opáčil jsem a chvíli si ho prohlížel.

Působil smutně, ztrhaně. Na tom by nebylo nic neobvyklého, ve své práci jsem se s tím setkával v jednom kuse. Ale za jeho bolesti se ukrývalo ještě něco jiného. Ve tváři se mu zračil jakýsi zmatek, jako by si nebyl jistý sám sebou, což k mladému muži, který nevypadal na víc než pětatřicet, vůbec nesesedlo. Možná si to uvědomoval, protože se znovu křečovitě usmál, avšak výraz nezmizel. Zakořenil v jeho očích a koutcích úst a rozpínal se po celém obličejí jako plevel. Po našem telefonátu jsem se ho pokoušel najít na netu, prozkoumat jeho život na sociálních sítích, příznačných pro lidi této generace. Jenže jsem nic neobjevil. Richard Kite byl jako duch.

„Pracuju tady v úterky a čtvrtky,“ prozradil mi a rukou obsáhl interiér kostela. „Pomáhám se zahradou – s údržbou pozemků a tak. Nejsem sice zahradník, ale dělám, co můžu.“ Zarazil se a očima opět sklouzl k márám opřeným o zeď. „Reverend Parsons říkal, že se můžeme posadit v zadní místnosti – kdybyste chtěl.“

Otočil se k otevřeným dveřím na konci kostela, za nimiž byla vidět krátká chodbička. Do žlutého kbelíku na podlaze pomalu kapala voda ze střechy.

„Promluvit si určitě můžeme,“ přikývl jsem, „ale možná byste mi nejdřív měl povědět, koho že to mám vlastně najít.“

„Ano, ovšem.“

Omluvně zvedl ruku, ale nepokračoval. Namísto toho znovu bloudil očima po stínech v kostele, jako by se v nich ukrývala slova, jež mu unikala. Sledoval jsem jeho hubenou, bledou tvář

s rašicím černým strništěm a podivně bezbarvými očima a náhle mě něco napadlo. *Už jsem ho viděl. Odněkud ho znám.*

Že bychom se už někdy setkali?

„Zavolať jsem vám,“ spustil, „protože pátráte po pohřešovaných lidech. Je to vaše práce a... no... přesně to potřebuju.“ Odmlčel se a ztěžka polkl. „Potřebuju, abyste našel někoho, kdo se ztratil.“

„A o koho jde?“

Pořád mi byl nějak povědomý. Nedokázal jsem se toho pocitu zbavit, jenže se mi zároveň nedařilo ho správně zařadit. Nemyslelo mi to. Jestli jsme se už někdy setkali, nejspíš to nebylo při žádném z mých případů.

„Richarde,“ pobídl jsem ho, „koho mám najít?“

Jako by mě ani neslyšel. Ještě chvíli očima pátral v temných koutech kostela, kam světlo z vitrážového okna nedosáhlo, a pak, právě když jsem se chystal otázku zopakovat potřetí, se konečně nadechl a promluvil.

„Mě,“ řekl.

Nakrčil jsem čelo. „Co prosím?“

„Potřebuju, abyste našel mě.“

2

„Trpím disociativní amnézií,“ zamumlal.

Moc jsem o ní nevěděl, přestože jsem ten termín neslyšel poprvé, ale některé věci už mi konečně začínaly dávat smysl. Když mi předchozího dne volal, snažil jsem se z něj vypáčit co nejvíc informací, ale on trval na tom, že mi všechno poví až osobně. Svůj případ označoval za *neobvyklý* a stále opakoval, že se to *těžko vysvětluje*, a přesně tím mě zaujal. V hlase se mu ozýval smutek a ztráta, jaké jsem běžně slyšel v rodinách, kterým jsem pomohl. Myslel jsem však, že přišel o manželku, rodiče, bratra, sestru, dítě. A všechno bylo úplně jinak.

Přišel o vlastní život.

Přesunuli jsme se do zadní místnosti, odkud jsme z okna zamlženého mořskou solí viděli na malou, upravenou zahrádku a za ní okraj útesu, hnědorudou skalní stěnu a pak už jen kilometry a kilometry moře a nebe. U jedné ze zdí stál stůl. Richard nám z hromádky v opačném rohu přinesl dvě židle a zeptal se, jestli si dám něco k pití. Kuchyňský koutek tvořila polička s varnou konvicí, dózou na kávu a krabicí mléka, ale po sto padesáti kilometrech za volantem bych vypil i kafe z automatu.

Za pár minut se vrátil ke stolu, položil přede mě hrnek a posadil se na krajíček vedlejší židle. Působil nervózně a roztěkaně. Z šálku v jeho ruce stoupala pára a jeho prsty téměř zakrývaly

žertovný nápis: KDE KUPUJE JEŽÍŠ KÁVU? U ŽIDA. Mírně nakláněl hlavu a mě se znovu zmocnil pocit, že jsme se už viděli.

„Neznáme se náhodou, Richarde?“

Vzhlédl ke mně a mezi obočím mu naskočila vráska. Tuhle otázku nejspíš nečekal.

„Ne,“ zavrtěl hlavou. „Neřekl bych.“

Neviděl jsem důvod, proč by mi měl lhát, a tak jsem to nechal plavat a zvedl propisku. „Dobrá,“ odušil jsem a snažil se ho trochu uklidnit, „co kdybyste mi pro začátek vysvětlil, co disociativní amnézie je?“

Příkývl a odkašlal si, jako by se mu ta slova už hromadila v hrdle.

„Jde o rozsáhlou ztrátu paměti,“ spustil. „Jako by mozek vymazal celé úseky vaší osobnosti. Běžná amnézie, ta, o které většína lidí už nejspíš slyšela, spočívá v tom, že přijdete o určité vertikální bloky – jsou pryč a už se nevrátí, ale pamatujete si všechno před tím i po tom: svou rodinu, jméno, věk, co jste dělal i kde pracujete. Se mnou... je to jiné. Nemám nic. Jsem jako prázdný list papíru. Nezůstala mi jediná vzpomínka na to, kdo jsem.“

„Vůbec nic?“

„Střípky.“

„Jmenujete se Richard?“

„*Myslím* si to.“ Odmlčel se. „Když se mě poprvé zeptali na jméno, tohle mě napadlo jako první. Zkrátka jsem ho měl v hlavě.“ Zvedl jednu ruku z hrnku a promnul si oko. „U tohoto typu amnézie nejsou vzpomínky ztracené navždy – ale většina z nich je pohřbená tak hluboko, že je už nejspíš nikdy nenajdu. Chodil jsem na terapii, nechal se zhypnotizovat a na pár věcí si vzpomněl. Myslím, že se jmenuju Richard. Myslím, že jsem vyrostl u moře. Ale kdybyste se zeptal, jestli mám tam někde přítelkyni nebo kdo jsou moji rodiče – a jestli vůbec ještě žijí –, nedokázal bych odpovědět. Upřímně to nevím.“ Odmlčel se a vyhlédl ze

zamazaného okna. „Občas tady sedávám a dívám se, jak děti dole na pláži pouštějí draky. Sleduju jejich rodiče a cítím smutek – a závist –, což mě vede k domněnce, že někde *musím* mít někoho, kdo mě měl rád, protože proč jinak bych těm dětem záviděl? Jenže si na nikoho takového nepamatuju – bůhví, jestli vůbec taková osoba existuje. Nevím.“

Vypadal na třicátníka, ale mluvil jako někdo mnohem starší. Očividně se na něm ztráta vzpomínek na milované osoby ošklivě podepsala.

„Říkáte, že jste nejspíš vyrůstal u moře?“

„Ano,“ přisvědčil.

„Nedokážu zařadit váš přízvuk.“

Povytlhl koutky v neveselém úsměvu. „Ano.“

„Už vám to někdo řekl?“

Přikývl. „Policie se dlouho snažila přijít na to, jestli pocházím ze západu – nebo jestli jsem se narodil do královské rodiny. Je to taková směska obojího.“

S tím královským původem očividně žertoval, ale popravdě šlo o celkem přiléhavé přirovnání: vesměs mluvil velmi vybraně, dalo by se říct „na úrovni“, a pak mu sem tam úplně mimoděk ujela hovorová koncovka nebo vložil přízvuk na jinou slabiku, než bylo obvyklé. Šlo o jakousi zvláštní symetrii, jako by se pohyboval přesně na hraně mezi dvěma velice odlišnými dialekty.

„Nic dalšího si z dětství nepamatujete?“

Zavrtěl hlavou. „Ne. Mám jen jednu křišťálově jasnou vzpomínku na moře a pocit, že jsem u něj jako mladý. A pak ještě jednu, kdy se z okna dívám na pláž.“

Doplnil jsem si několik poznámek a pak chvíli přejížděl očima po těsnopisu, kterým jsem si zapisoval vše, co mi Richard zatím řekl.

„Probudil jsem se u pobřežní záchranné stanice.“

Vzhlédl jsem k němu.

„Tam mě našli. Tam moje paměť začíná. Probudil jsem se na pobřeží Hampshiru, na začátku roku, kousek od záchranné stanice.“

„Probudil jste se...“

Vtom jsem strnul.

„Vy jste Muž bez minulosti,“ zamumlal jsem.

Ta přezdívka se mu nelíbila. Sotva jsem ji vyslovil, nakrčil nos, ohrnul ret a znovu se zadíval z okna, jako bych ho hluboce urazil. Přířkla mu ji místní média a mně náhle došlo, že proto je mi tak povědomý. Jeho případem se zabývaly noviny na celém jižním pobřeží, které pátraly po tom, kdo ve skutečnosti je. Nikdy jsem se s ním nesetkal, jen jsem o něm četl v devonských periodikách, když jsem jel na jih navštívit dceru. Mladý muž, kterého našli v bezvědomí v zálivu u Southamptonu se ztrátou paměti.

Muž bez minulosti.

Jeho příběh mě tehdy zaujal především tím, že si na nic nepamatuje, dokonce ani na vlastní jméno a rodinu, jenže když na jeho výzvy v tisku nikdo nereagoval a nepřihlásil se k němu, novináři o něj rychle ztratili zájem, ostatně jak už to tak s nimi bývá. Což byl jeden z důvodů, proč jsem si ho nespojil hned. Druhým byla skutečnost, že nyní vypadal jinak: byl starší a působil mnohem ztrhaněji než v lednu, přestože po stezích a čerstvých modřinách, které tehdy jeho tvář pokrývaly, zbyly už jen jizvy.

„Omlouvám se,“ dodal jsem.

Pokrčil rameny. „Není třeba. Tak mě nazývali. A já k tomu přistupoval optimisticky. Říkal jsem si, že určitě přijdou na to, kdo jsem. Všechna ta pozornost, články a výzvy v novinách. Někdo mě uvidí, pozná a přihlásí se ke mně. A já budu mít aspoň něco. Jenže se nikdo nepřihlásil. Vůbec nikdo.“

„Policie neměla žádné stopy?“

„Ne.“

Na chvíli jsem se odmlčel.

„Takže jste se probudil na pobřeží u záchrané stanice.“

Přikývl.

„To je vaše první jasná vzpomínka?“

„Ano.“

„Předtím nic?“

„Ptáte se, jestli si vzpomínám, jak jsem tam skončil? Ne, nemám sebemenší ponětí.“

„Co za den to bylo?“

„Středa dvacátého ledna.“

„A našli vás záchranáři z té stanice?“

„Ano.“

Bylo pětadvacátého října – téměř devět měsíců poté. A mně připadalo, že to bylo ještě mnohem déle, co jsem o něm naposledy četl, než ho z novin vytlačil milion jiných kauz. Kdysi jsem k téhle mašinérii patřil taky. Byl jsem jedním z novinářů, kteří bez váhání smrskli lidský příběh na kratičkou noticku v zadní části novin, dříve než dotyční vůbec stačili najít svůj hlas. Tak to chodilo. Pro ně, a kdysi dávno i pro mě, bylo devět měsíců jako devět let.

„Jak se jmenuje to místo, kde vás objevili?“ zeptal jsem se.

„Coldwell Point.“

„A to je přesně kde?“

„Jde o zhruba dva kilometry dlouhý písčité břeh u delty řeky Hamble. Nic moc tam není. Malé parkoviště a oblázková pláž. Lodní skluz. Záchraná stanice stojí úplně na konci, na samém okraji poloostrova. A přesně tam mě kluci našli.“

„Jak se jmenovali?“

„První byl Rory. Rory Yarkley. Pracuje tam jako mechanik. Přivolal na pomoc dalšího – Simona Griffina. Ten patří k pobřežní posádce.“

„Byl jste zraněný, je to tak?“

Ukázal na jizvy v obličejí. Bylo jich pět, všechny na levé tváři – dvě malé na lícni kosti, dvě další na křivce čelisti. Pátou a největší nešlo přehlédnout. Na fotkách z doby, kdy ho objevili, jsem ji neviděl, protože ji zakrývaly obvazy. Nyní však byla naprosto zřetelná. Táhla se jako tlustý bledý červ od brady až ke koutku rtu. Policie pracovala s domněnkou, že byl napaden, nebo na tu stranu upadl, nebo obojí, a když si nyní začal Richard vyhrnovat levý rukáv, spatřil jsem na lokti, předloktí a hřbetu dlaně další jizvičky.

„Vypadá to, jako byste spadl,“ konstatoval jsem.

„Nebo zkolaboval. Nebo byl napaden.“

„*Myslíte*, že jste byl napaden?“

Pokrčil rameny. „Nevím.“

Z jeho hlasu číselá sklíčenost a beznaděj. Vyhlédl jsem z okna na houstnoucí déšť a mlhu a snažil se utřídit si myšlenky.

„Měl jste něco zlomeného?“

„Ne.“

„Jen šrámy a pohmožděniny?“

„Ano. Ty drobnější se už hojily, když mě našli, ale tahle...“ Dotkl se brady a já při pozornějším zkoumání uviděl hvězdicovitě jizvičky po stezích. „Tahle se dost ošklivě zanítily. Hnisala a opuchla mi kvůli ní půlka obličeje. Dostal jsem z ní i nějaký záneť kosti. Bylo to opravdu zlé.“

„Našli vás oblečeného?“

„Ano. Měl jsem na sobě kalhoty, tričko, flísovou mikinu. A jen jednu botu.“

„Co se stalo pak?“

„Odvedli mě na záchranou stanici, zabalili do deky, udělali mi čaj a zavolali policii. Během čekání se mě vyptávali – kdo jsem, odkud jsem, jestli můžou někomu zavolat, a tak – a já na

většinu z těch otázek neznal odpověď. V podstatě jsem se jim zvládl jen představit.“

„Jste s nimi ještě v kontaktu?“

„Ne,“ odvětil. „S Rorym jsme si pak ještě nějakou dobu volali – zajímalo ho, jak se mám a jestli je něco nového. Myslím, že on a Simon za mě cítili jakousi zodpovědnost, protože to oni mě našli.“

„Ale teď už se neozývají?“

„Ne. Pořád nevím, kdo jsem, ani odkud pocházím. Na co jiného by se měli ptát?“

Na to jsem neměl co říct.

„Kam jste šel potom?“

„Jedna místní neziskovka mi zaplatila postel v hostelu. Nechci, aby to vyznělo nevděčně, ale byla to opravdu hrůza. Sdílel jsem pokoj se třemi dalšími lidmi, kteří se neustále courali sem a tam, neměl jsem žádný klid a připadal jsem si jako vetřelec. Nemohl jsem si s nikým pořádně popovídat, protože jsem nic nevěděl. Představte si, že se vás někdo zeptá na jméno nebo odkud jste, a vy zkrátka nevíte. Moji spolubydlící na mě civěli jako husa do flašky. Naštěstí se o mně začalo psát v novinách – reverend Parsons na jeden z těch článků narazil a kontaktoval mě.“

„Pomohl vám usadit se tady?“

„Ano. Je na mě moc hodný.“

Podíval jsem se do poznámek.

„Nevíte, jestli jsou na Coldwell Pointu bezpečnostní kamery?“

„Jedna, na boku záchranné stanice, jenže byla zrovna mimo provoz. Podle policie měli opravu naplánovanou na další týden. Takže je úplně jedno, jestli mě tam přivezl někdo autem nebo lodí, nebo jestli mě hodili přes palubu někde na moři a já ke břehu doplaval sám. Já si na to nevzpomínám a záznam z kamery neexistuje.“

„A nemáte ani střípek vzpomínky na to, co se vám stalo? Říkal jste, že sem tam si něco vybavíte – jako třeba, že jste vyrůstal u moře.“

„*Nejspíš* jsem vyrůstal u moře.“

Zadíval jsem se na něj a on jen zavrtěl hlavou.

„Nic,“ vydechl. „Netuším, co se mi stalo, ani jak jsem se dostal tam, kde mě našli. Nikdo se ke mně nehlásí. Byl jsem sám, když mě objevili... a jsem sám dodnes.“

3

Přestože se Richard první kávy sotva párkrát napil, uvařil jsem nám čerstvou, abych mu dal čas na vzpomínání. „Ta vzpomínka na dětství u moře,“ ozval jsem se po chvíli, „proč máte dojem, že pochází právě z dětství?“

„Nevím.“ Odmlčel se, jako by hledal správná slova. „Těžko se to vysvětluje. Takhle nějak přece paměť funguje, ne? Na něco si vzpomenete, obraz nebo pocit nebo tak, a přiřadíte tomu nějakou časovou osu. Automaticky víte, *kdy* to bylo, aniž byste nad tím dlouze přemýšlel. Víím, že je to vzpomínka z dětství. Jednoduše to víím. Ale nedokážu vysvětlit proč.“

„Co přesně si vybavujete?“

Přítáhl si k sobě hrnek s kávou. „Stojím u okna, dívám se ven a vidím pláž. Mám pocit, jako by se rozpínala donekonečna na všechny strany. Asi to zní exoticky, ale není to žádný tropický ostrovní ráj. Je to typicky britská pláž. Jako byste se díval z okna dnes. Venku je hnusně. Zataženo a prší.“

Zahleděl se do prázdna a v očích se mu na okamžik zalesklo světlo z okna, jak se snažil ve tmě své mysli vykřesat alespoň jiskřičku vzpomínek. Nesměl jsem na něj moc tlačit. Nebyl jsem ani psychiatr, ani psycholog a neměl jsem žádný speciální výcvik, tudíž veškeré moje pokusy byly zoufale amatérské, avšak za ty roky jsem vyslechl už spoustu svědků a věděl jsem, že nátlak

nikam nevede. Lidé jako Richard, kteří se tolik snažili dopátrat odpovědí, přemýšleli a vzpomínali tak usilovně, že nakonec vlastní vzpomínky nechtěně překroutili a nafoukli a já pak strávil dny a týdny honem za smyšlenou stopou.

„Dobře,“ zastavil jsem ho. „A kromě téhle vzpomínky máte ještě nějakou?“

„Jednu. Na jakýsi kreslený televizní pořad. Vybavuju si televizní vysílač na vrcholku kopce, z něhož k nebi stoupaly vlny signálu. Možná šlo o dětský seriál, nevím. Připadá mi to tak.“

„Něco jako úvodní znělka?“

„Myslíte jako titulky na začátku? Nevím. Možná.“

„Mohl byste mi to nakreslit?“

„Nakreslit?“

„Nebojte,“ uklidňoval jsem ho a podal mu blok s propiskou. „Nemusí to být žádné veledílo. Jen mi načrtněte, jak si to zhruba pamatujete.“

Nechal jsem ho v klidu kreslit, a když skončil, podíval jsem se na jeho výtvar. Byl to jednoduchý kuželovitý televizní vysílač s překříženými železnými traverzami, z něhož k obloze stoupaly srpkovité signály. Čím vyš byly, tím šířeji se rozpínaly. Trochu připomínaly univerzální symbol pro wi-fi. K patě vysílače Richard nakreslil i nějaké květinčky.

Pátral jsem v paměti, jestli jsem podobný obrázek někdy viděl, ale pokud šlo o dětský pořad, tak mě úplně minul, a jestli ho Richard sledoval jako malý, možná už se nevysílal několik desítek let. Budu to muset blíž prozkoumat.

„Ještě něco?“ zeptal jsem se. „Cokoli?“

Svraštil obočí, až mu na napjaté kůži jasně vystoupily bílé jizvičky. „Umím plavat. Vlastně jsem docela dobrý plavec.“ Pokrčil rameny a já nevyřčený zbytek věty vyčetl z jeho tváře: *Jako by na tom záleželo.* „Jsem šikovný,“ pokračoval o něco tišeji. „Umím

ledacos opravit. Údržbářské práce tady nebo v karavanovém parku, kde bydlím, jsou pro mě hračka. Mike, policista, který se mému případu věnoval, si myslí, že jsem možná byl opravář, řemeslník nebo tak něco.“

Přikývl jsem. „Jak se Mike jmenuje dál?“

„Barton. Detektiv konstábl Mike Barton.“

„Od hampshirského sboru?“

„Ano. Sídlí v Southamptonu.“

„Kdy jste s ním mluvil naposledy?“

„Před dvěma třemi měsíci,“ opáčil zklamaně. „Volal, ale neměl pro mě žádné novinky. Prý se pořád snaží všechno poskládat dohromady. A možná jo, nevím. Chtěl bych mu věřit. Jenže popravdě mě nejspíš už dávno založili do kastlíku s odloženými případy. A proč taky ne? Nejsem nebezpečný. Nepředstavuju veřejné ohrožení. Chápu, proč se tomu nevěnují.“

Snažil se znít, jako by měl pro policii pochopení, jako by se smířil s tím, že pro ně není prioritou, avšak jeho tvář vyprávěla příběh plný bolesti a beznaděje.

„Pracujete tady,“ prohodil jsem, aby řeč nestála, „a zmínil jste se o karavanovém parku...“

„Ano. Je odsud necelé dva kilometry daleko.“

„Takže pracujete na dvou místech?“

„V podstatě. V tom parku vypomáhám, ale jde spíš o sezónní práci – sekání trávy, opravářské věci, úklid záchodů. Od dubna do září je to pět dní v týdnu. Od října do března jen dva. A proto – přes zimu – pracuju pár dní v týdnu i tady. Chci si na sebe vydělat sám, ale můžu pracovat jen pro lidi, kteří jsou ochotni přimhouřit oko nad mojí situací.“

„Vaší situací?“

„Musejí kvůli mně trochu obcházet pravidla.“

„V jakém smyslu?“

„Nemám sociální ani zdravotní pojištění a nemám ho jak získat, protože neexistuju. Vláda mi nové číslo pojištěnce nepřiradí, protože nikdo nemůže mít dvě a já už přece někdy nějaké dostat musel. Snažil jsem se jim to vysvětlit, strávil jsem na telefonu celé hodiny. Dokola jsem jim popisoval svůj případ, říkal jsem jim, že si nic nepamatuju, naposílal jsem jim potvrzení od lékařů, od reverenda Parsonse, výstřížky z novin, ale všechno marně. Moje žádosti jsou pohřbené pod několika vrstvami byrokracie.“

„A to vám nemůžou přidělit dočasné číslo?“

„Ptal jsem se. Od roku 2001 se to už nedělá.“

„Takže tím obcházením pravidel máte na mysli to, že vám platí v hotovosti?“

„Buď, anebo mi neplatí vůbec. V tom karavanovém parku i bydlím. Všechno – nájem, vodu, elektřinu, plyn – si tam odpracuju. Tady v kostele je to jen brigáda. Čtyřicet liber denně. Ty nikomu scházet nebudou. Ale ten park je součástí většího řetězce, který vlastní pozemky po celém pobřeží. Nemůžou si dovolit problémy s finančkem.“

Opět mluvil velmi rozumně a vyrovnaně, avšak bylo zřejmé, že se ho to hluboce dotýká. Celou dobu jsem z něj tu bolest cítil, nehledě na to, jak moc se jí snažil skrýt. Připomínal člověka, který odříkává naučené fráze. Kdybych ho jen poslouchal, mohl bych snadno propadnout dojmu, že svůj osud přijal, že se smířil s lhostejností vlády a s tím, že ho všichni opustili, ale tvář ho zrazovala. Bez čísla pojištěnce byl v systému nikým. Sice seděl přede mnou, člověk z masa a kostí, ale ve skutečnosti byl jen stínem, ozvěnou někoho, kdo kdysi existoval, a to jen kvůli tomu, že nebyl někde na pevném disku ve Whitehallu. Firmy ho nemohly zaměstnat, protože nemohl odvádět daně. Nemohl si zažádat o sociální dávky ani pobírat příspěvek na bydlení. Kdyby onemocněl nebo si něco zlomil, léčili by ho jako člověka bez pojištění. Nebylo

těžké si představit, jak traumatizující to pro něj musí být. Kolik bolesti a zatrpklosti se v něm muselo doposud nahromadit.

„Jestli se bojíte o honorář, tak nemusíte,“ vyhrkl zničehonic s panikou v hlase, „něco málo jsem si vydělal díky té publicitě na začátku roku, šetřil jsem, a navíc mě sponzoruje i kostel. Můžu si to dovolit.“

„O to jsem si starosti nedělal,“ ujistil jsem ho se zdviženou rukou, byť popravdě mě napadlo, odkud ty peníze asi vezme. Počkal jsem, dokud nepolkne doušek kávy, a pak jsem pokračoval: „Takže nemáte žádný průkaz totožnosti?“

„Ne, nic.“ Zavrtěl hlavou. „Pas mi nevydají, protože neznám svoje jméno a nevím, kdy a kde jsem se narodil. Neznám ani vlastní rodiče. Řidičák nedostanu, protože k tomu je zapotřebí druhý průkaz totožnosti – například pas – a číslo pojištěnce.“

„Takže nemáte ani bankovní účet?“

„Ne.“

Dál jsem na něj netlačil, ačkoli mi začínalo docházet, jak zoufalá jeho situace ve skutečnosti je. Peníze si ukládal do šuplíku v karavanu. Bez průkazu totožnosti nemohl dělat vůbec nic, a vláda mu ho odmítala vydat, protože nevěděl, kdo je.

„Mohl bych se porozhlédnout ve vašem karavanu?“

„Jasně,“ přikývl, „když vám to nějak pomůže.“

„Máte mobil?“

„Ano. Koupil jsem ho v supermarketu – předplacenou kartu. Nic jiného nedostanu.“

„E-mail? Účty na sociálních sítích?“

„E-mail mám a lidé tady z kostela mi založili i facebook, twitter a tak, aby se zprávy o mně dostaly co nejdál, ale sám na sociální síť nechodím.“

„Takže počítač máte?“

„Notebook. Ale je to taková stará šunka.“

„Budu se muset podívat i na něj. Nevadí?“

„Vůbec ne.“

Všechno bylo vzhůru nohama. Obvykle jsem si obrázek pohřešovaného člověka začínal budovat kolem finančních záznamů, e-mailů, esemesek a telefonátů. Zjišťoval jsem, s kým se dotyčný stýkal, kam se mohl vydat, jaká rozhodnutí nejspíš cestou učinil a jaké vztahy navázal. V případě Richarda Kitea seděl pohřešovaný naproti mně. Nebyl jsem si jistý, co bych mohl z jeho notebooku zjistit, ale kdybych se na něj nepodíval, riskoval bych, že něco přehlédnu.

„Zmínil jste se o hypnóze.“

Příkývl. „Ano. Nechal jsem se zhypnotizovat Naomi, svojí terapeutkou.“

„Je psychiatricka, nebo psychologka?“

„Jaký je v tom rozdíl?“

„Předepsala vám někdy léky?“

„Ne.“

„Chtěla vám nějaké předepsat?“

„Nemyslím si.“

„Psychiatrie je lékařský obor, takže by vám mohla předepisovat léčiva, kdyby chtěla. Spíš bude psychologka. Jaké má příjmení?“

„Rusumová.“

Zapsal jsem si ho. „Jak často ji navštěvujete?“

„Teď už jen dvakrát měsíčně.“

„Dříve to bylo častěji?“

„Ano. Ze začátku jsme se scházeli dvakrát týdně. Opravdu se mi věnovala a snažila se mi pomoci. Jak jsem říkal, zkusili jsme i hypnózu, ale marně. Taky jsme prošli spoustu fotografií – osobností z historie, současných politiků, památek a tak –, abychom zjistili, co přesně si pamatuju a jak se orientuju. Doufá, že jí to pomůže líp určit, kolik je mi let, odkud pocházím a kde jsem vyrostl.“

„A zatím bezvýsledně?“

Pokrčil rameny. „Bohužel.“

„Kde má Naomi ordinaci?“

„V Londýně. Ale jezdí sem. Můžu vám dát její adresu.“

Sice mi bylo jasné, že z ní nedostanu ani podrobnosti o jejich sezeních ani obecnější shrnutí Richardova stavu, ale přesto jsem si s ní promluvit chtěl, a skutečnost, že pracovala v Londýně, to v mnohém usnadňovala.

„Jak ta sezení platíte?“ zeptal jsem se.

„Jsou zadarmo.“

„Naomi vám nic neúčtuje?“

„Ne.“

„Takže vyhledala ona vás?“

„Ano. Ozvala se mi asi pět týdnů poté, co mě našli.“

„Vysvětlila vám, co jí k tomu vedlo?“

Prchavě se usmál. „Nejspíš mě považuje za výzvu.“

Nebo za profesní trhák. Ani jsem se jí nedivil. Extrémní případy, jako byl ten Richardův, v jejím oboru patřily k největším bombám. Mohla by s jeho svolením psát odborné články, sloupky, nebo dokonce vystupovat v televizi. Její ochota pracovat úplně zadarmo mě však okamžitě zarazila, a o to víc jsem si s ní chtěl promluvit. Nepochyboval jsem o tom, že chce Richardovi upřímně pomoci a že odvádí nejlepší možnou práci, ale v dnešní době lidé jen zřídka dělají něco úplně zadarmo.

„Sezení s Naomi tedy nikam nevedla?“ pokračoval jsem.

Sklopil hlavu a zatukal prsty o hrnek. „Ne. Naomi tvrdí, že máme nakročeno správným směrem, ale k čemu to je, když si i po takové době dokážu vybavit jen střípky, na kterých vlastně vůbec nezáleží? Jak mi pomůže vzpomínka na pláž? Nebo na ten televizní vysílač? K čemu mi je vědomí, že jsem dobrý plavec?“ Znovu se odmlčel. „Úplně k ničemu.“

„Možná ne.“

„Ale nejspíš ano.“

„Neztrácejte víru. Ještě jsme ani nezačali.“

Usmál se na mě, vděčný za podporu i za to, že jsem jeho případ v první řadě přijal, ale brzy se jeho úsměv zase vytratil a zůstalo po něm jen ticho rušené jemným tukaním deštových kapek.

4

Richard měl ještě v kostele nějakou práci, a tak mi dal klíče od svého karavanu a řekl mi, ať jedu napřed, že se sejdeme tam. Nasedl jsem do auta, chvíli jen tak naslouchal dešti a třídil si myšlenky. Jeho příběh a osud mě naprosto uchvátily a už teď jsem byl odhodlaný mu pomoci. Zároveň jsem však nevěděl kudy kam a vlastně ani kde začít, protože jeho případ byl přesným opakem typického pátrání po pohřešovaných osobách. Nemohl jsem začít výslechem jeho rodiny, kolegů v práci, ani přátel. V podstatě jsem se musel odrazit od toho, kde a v jakém stavu ho našli, od těch několika střípků, na něž si vzpomněl, a od lidí, s nimiž byl v kontaktu teď.

Potlačil jsem pochybnosti, nastartoval a vyrazil ke karavanovému parku. Nacházel se necelé dva kilometry směrem do vnitrozemí, vmáčkнутý mezi dvěma farmami na jižním cípu národního parku New Forest. Okolní krajina působila malebně, dokonce i v dešti: kolem cesty se rozpínala políčka oddělená vysokými stěnami břečťanu a jasanů, které se s nadcházejícím podzimem začínaly barvit do bronzova. Ze silnice nebyl park skoro vidět, ale nechal jsem se vést cedulemi u cesty a nakonec dospěl k šesti zhruba půlakrovým parcelám. Pět z nich bylo určeno pro karavany turistů, takže v tuhle roční dobu zely prázdnou. Na šesté se nacházely mobilní domky – seřazené jako kontejnery v osmi řadách po deseti.

Richardův jsem našel po několika minutách, ukrytý pod korunami stromů ve vzdálenějším rohu. Vystoupil jsem z auta a rozhlédl se, jestli má Richard sousedy; okolní karavany však byly potmělé a opuštěné a zdálo se, že takové jsou už nějakou dobu. O kus dál jsem viděl několik obydlených karavanů, v nichž nejspíš nájemci bydleli během sezóny trvale: na střechách měly satelitní talíře, venku visely květináče a prádelní šňůry a postávaly tam plynové grily. Většina z nich ale byla od prázdnin prázdná. Celý areál působil podivně neutěšeným dojmem, jako po apokalyipse, a když jsem odemykal Richardův karavan, napadlo mě, jestli by raději neměl bydlet na místě, které by v něm dál neumocňovalo pocit izolace.

Interiér karavanu se ničím nevymykal – kuchyňka, obývací s pohovkou obepínající jeden konec, stolek s televizí a skříňky zhruba ve výšce hlavy. Uzounkou chodbou napravo se šlo ke dvěma ložnicím a koupelně. Na stole ležel notebook zapojený do elektriny a vedle televize hromádka DVD, knih a časopisů.

Děšť bušil do střechy jako drobné kamínky a já se vydal prozkoumat obě ložnice. V první jsem objevil neustlanou postel se zvalenými přikrývkami a poloprázdnou sklenicí vody na nočním stolku vedle krabičky ibuprofenu. V ložnici přes chodbu byla dvě nepovlečená jednolůžka a na jednom z nich ležela krabice.

Nahlédl jsem dovnitř a zjistil, že je plná novinových výstřižků a okopírovaných nebo vytištěných článků. Richard sbíral všechno, co média o jeho příběhu napsala. Zvedl jsem titulní stránku deníku *Daily Echo*. Stálo na ní velkými písmeny NEZNÁTE TOHOTO MUŽE? a vedle titulku se nacházela Richardova fotka pořízená několik dní poté, co ho našli u Coldwell Pointu. Vypadal vyděšeně a zmateně.

Odnesl jsem krabici do obývacího koutu, položil ji na stůl vedle notebooku a pak se vrátil do ložnic a prošel šatníky. Obvykle

mi při vyšetřování nedělalo potíže se přehrabovat ve věcech a cennostech lidí, které jsem se snažil najít. Díval jsem se na fotky, na nichž se usmívali po boku rodiny, pročítal e-maily určené pouze pro příjemce – a nikdy jsem si s tím nelámал hlavu, protože jsem to udělat musel. Jinak bych riskoval, že přehlédnu něco důležitého.

Ale Richardův případ byl jiný: tohle oblečení nosil každý den, tyhle zásuvky otevíral; veškeré fotografie, poznámky a e-maily byly součástí jeho přítomnosti. Přičilo se mi procházet mu kapsy džínů – jako bych ho připravoval i o ten ždibec života, který se mu tady podařilo vybudovat.

Ve skříních ani v oblečení jsem nic nenašel, což mě sice nijak nepřekvapilo, vzhledem k tomu, že nevěděl, kdo je, odkud pochází a kdo je jeho rodina, zároveň to však znamenalo, že vyšetřování se hned v úvodu zarazilo na mrtvém bodě. Vrátil jsem se do obývacího koutu a posadil se ke krabici.

Při zběžném pohledu mi novinové články připadaly na informace dost skoupé a všechny kopírovaly stejnou linii. Přesto jsem si je seřadil chronologicky a pak je znovu prošel ve snaze sestavit časovou osu od chvíle, kdy byl Richard dvacátého ledna nalezen. Rozhovory poskytoval v chráněném prostředí a vždycky měl při sobě někoho, kdo byl na jeho straně – Bartona z Hampshirské policie, zaměstnance neziskovky *Začít znovu* nebo reverenda Parsonse. Z toho, jak zdrženlivě odpovídal a jaká volil slova, působil na papíře podivně staromódním dojmem; nesmělý, občas roztržitý a úzkostlivý.

Přemítal jsem, jestli je jeho nesmělost jen důsledkem toho, co zažil, reakcí na ztrátu paměti a chaos, který s sebou přinášela, nebo jestli byl takový odjakživa. A pokud opravdu *byl* plachý i předtím, tak proč? A trápily mě i další otázky. Vyjadřoval se vždycky tak vybraně? Co to vypovídá o jeho vzdělání, rodině

a zázemí? Stále mi hlavou vrtal jeho přízvuk, ta podivná směs různých dialektů. Překvapivě jsem ale byl jeden z mála, koho to zaujalo – média se tomu téměř nevěnovala, nejspíš proto, že nešlo o nejzajímavější část příběhu.

Celkově vzato se Richard pokusil noviny využít ve třech větších vlnách, jedenadvacátého ledna, devětadvacátého ledna a dvanáctého února, a s každou další bylo zřejmější, jak marná snaha to je. V první fázi jsem objevil tři titulní stránky – *Daily Echo* v Southamptonu a Bournemouthu a *Herald* v Plymouthu. Když se v následujícím týdnu neobjevily žádné zajímavé informace, pominul i zájem novinářů. Devětadvacátého se Richardovi nevěnovala už žádná titulka, desetitisíce slov se smršly na pouhé tisíce, a napotřetí se Richardova snaha získat informace přesunula do zpráv z regionu, do sloupků a zapadlých stránek v nitru novin. Bylo mi ho líto a reverenda Parsonse, který se očividně zájem médií pokoušel vzkřísit, taky. Ani ne měsíc poté, co byl Muž bez minulosti objeven, opět upadl v zapomnění.

Při zpětném pohledu podle mě ani nebylo nejrozumnější zapojovat čistě regionální média, protože z toho udělala případ místního muže, kterého našli na břehu delty řeky v Hampshiru. Jenže Richard možná vůbec z Hampshiru nepocházel, nemusel být ani z Devonu, Dorsetu nebo jiného hrabství na jižním pobřeží. Na svůj domov si však nevzpomínal, a tak všichni pracovali s verzí, že je odsud, a novináři se toho chytili. Brzy nato už se otázka Richardova původu neřešila vůbec, psali o něm jako o muži z Hampshiru a okolí, takže pokud do té chvíle jeho případ sledoval i někdo z jiných částí země, musel o něj nevyhnutelně ztratit zájem.

Richard samozřejmě *mohl* být i zdejší – tvrdá „r“ v jeho přízvu-ku odpovídala dialektům Devonu a Dorsetu –, ale zatím jsem od něj neslyšel nic, co by tuhle teorii potvrdovalo, a ani jsem nic neobjevil v novinových člancích, které se jeho kauzou zabývaly.

Odsunul jsem krabici stranou a začal se věnovat jeho notebooku.

Byl to starý poškrábaný HP, s ošoupanými klávesami a zaprášenou obrazovkou. Podle modré nálepky pod klávesnicí ho repasovali v místní počítačové opravně. Načul jsem heslo, které mi Richard dal, a před očima mi naskočila čistá, dobře zorganizovaná plocha s několika složkami a dokumenty na pravé straně. V jedné ze složek jsem objevil naskenované novinové články, včetně výstřížků, co jsem si právě četl. Ve druhé byly stovky obrázků z internetu: fotografie různých pobřeží, útesy a zátoky, různé pohledy na moře a pláže – písčité, oblázkové, kamenité. Některá pobřeží byla bílá jako křída, jiná šedá jako popel. Richard se očividně pokoušel najít fotku pláže ze své vzpomínky, v naději, že se mu vrátí paměť, nebo mu alespoň poskytne další vodítko, stopu, cokoli. A evidentně jeho snahy nikam nevedly, stejně jako výzvy v novinách.

Richard použil i program na úpravu fotek, hrubě vystříhal kusy z jiných obrázků a složil je dohromady do souboru nazvaného *kompozice.jpg*, který nejspíš nejvíce připomínal střípek jeho vzpomínky. Byla to zvláštní slátanina, přesto mě napadlo, že by se možná dala použít, mimo jiné i proto, že se sice podobala tomu, co mi předtím popsal, ale ne zcela. Se mnou mluvil jen o písčité pláži, ale tady byla v popředí i zeleň – zahrada jeho domu, nebo jenom tráva na pláži?

Prohlédl jsem si i další soubory, ale zaujal mě v podstatě jen jeden wordovský dokument. Richard si do něj totiž poznačil, co o sobě věděl.

Jmenuji se Richard.

Umím plavat.

Umím řídit.

Kus dětství jsem strávil poblíž pláže.

Vzpomínám si na televizní pořad, kde

A tam seznam končil.

Vzpomínkou na ten pořad si nebyl jistý, stejně jako nedokázal napevno říct, jestli jako dítě bydlel na pobřeží. Věděl, že umí plavat, poněvadž si to nejspíš vyzkoušel v bazénu nebo v moři, a stejně tak věděl, že zvládne řídit auto. Možná žádné neměl, ale nejspíš si někdy během uplynulých měsíců sedl za volant a něco mu v hlavě sepnulo. Reflex, instinkt, hluboko pohřbené vědomí, které vyplavalo na povrch. Možná tomu tak bylo i v případě toho pořadu a pláže, jenže si tím nebyl stoprocentně jistý, protože to nemohl nijak dokázat. Na pláž si vzpomínal, ale nedokázal ji najít. A vzpomínka na ten televizní pořad dost dobře mohla být také jen scéna z videa na webu, z reklamy, nebo dokonce statický obrázek z komiksu nebo časopisu. Dokonce i jeho jméno se zakládalo jen na jakémsi vnitřním pocitu – nešlo o prokázaný fakt. A právě to bylo na vzpomínkách tak nebezpečné.

Lidská mysl mohla klamat.

Znovu jsem si přečetl první tři řádky dokumentu a náhle se mě zmocnila lítost. Ještě nikdy jsem nečetl nic tak znepokojivého a smutného; kratoulinký, ubohý testament jeho současného života, všechno, co o sobě zjistil za devět měsíců od chvíle, kdy se probudil do neznámého světa. Neměl žádnou minulost. Neměl žádný příběh, protože jeho příběh ani nezačal. Tvořilo ho pět nedokončených řádků na prázdném listě papíru – a možná ani to ne.

Přece jen měli novináři v něčem pravdu.

Tohle opravdu *byl* muž bez minulosti.

5

Před Richardovým příchodem jsem stačil ještě projít e-maily a telefonáty.

V jeho schránce jsem objevil jen jednu zajímavou věc: materiály, které sesbíral reverend Parsons a pak je Richardovi poslal. Šlo o směsku různých informací: od detektiva Bartona, z tištěných i internetových zdrojů, všechno od neziskovky *Začít znovu*. Nebyla to sice klasická složka pohřešované osoby, ale blížila se jí. Přeposlal jsem si ji a pak se zaměřil na Richardův telefon.

Dal mi k němu přihlašovací údaje a já se připojil on-line a projel si záznamy jeho hovorů a esemesek od druhého února – kdy si mobil pořídil – až do čtyřiaadvacátého října, tedy do včerejška. Telefonoval jen zřídkka a zpráv psal ještě méně. U čísel nebyla uvedená žádná jména, ale netrvalo dlouho je rozklíčovat. Nejčastěji komunikoval se správcem karavanového parku, s kanceláří své terapeutky, Naomi Russumové, a pak s reverendem Parsonsem, kterému volal na pevnou linku i na mobil. Také ostatní hovory byly podobně nevinné. Několik prvních měsíců Richard opakovaně volal na číslo s předvolbou 0345, z něhož se vyklubala zákaznická linka sociální správy. Volal také novináři z *Daily Echo*, Bartonovi od Hampshirské policie a do ordinace svého doktora, kam v týdnech po nalezení chodil na pravidelné kontroly. Vesměs se však v jeho výpisu opakovali stejní lidé.

Opsal jsem si číslo do kanceláře Naomi Russumové a zavola-
na něj. Doufal jsem, že bych si s ní rovnou mohl domluvit schůz-
ku, ale měla obsazeno, a když jsem to zkusil o deset minut pozdě-
ji, pořád mi odpovídal jen obsazovací tón. Chtěl jsem o disocia-
tivní amnézii zjistit víc, a tak jsem otevřel vyhledávač a našel si
jiné kliniky. Po několika odmítnutích jsem konečně narazil na
londýnskou ordinaci, která se na disociativní poruchy specializo-
vala, a jednoho z jejích psychoterapeutů, Matthewa Wilsona, Ri-
chardův případ zaujal natolik, že mi byl ochoten pomoci.

„Ohledně Richarda konkrétně vám toho moc nepovím,“ varo-
val mě Wilson, „protože ho neznám a neléčil jsem ho, ale obecně
se dá disociativní amnézie popsat jako stav, kdy přijdete o celé
bloky osobních informací, o něž byste v jiném případě nepřišel.
Postihuje autobiografickou paměť. Někteří pacienti ztratí úplně
všechno, včetně naučených schopností a informací o světě, ale to
je velice vzácné. Běžnější je situace, v níž pacient sice neví, kdo je
ani odkud pochází, nevzpomíná si na rodinu ani vlastní zázemí,
protože jeho mozek se k těmto datům nedokáže dostat, ale pořád
tam někde jsou a podvědomě ovlivňují jeho chování.“

„V jakém smyslu?“ zajímalo mě.

„Vezměme si člověka, kterého násilnický rodič celé roky zamy-
kal do sklepa. Pokud by ho postihla disociativní amnézie, úplně
by zapomněl na útrapy, jež z rodičovských rukou zažil, ale mohl by
v něm zůstat nevysvětlitelný strach ze sklepů. Dokonce by do
nich možná zcela odmítal chodit, aniž by věděl proč.“

„Může se těmto lidem paměť vrátit?“

„Může.“

„Ale nemusí?“

„To se případ od případu liší. Někomu se vrátí všechny vzpo-
mínky, někdo si vybaví jen něco, nebo vůbec nic. Nedá se to
předvídat. Často se však setkávám s tím, jak zhoubný dopad tento

stav na pacienty má. Nedokážou navazovat nové vztahy a snadno upadají do depresí. Mohou mít i sebevražedné sklony. Nejspíš si umíte představit, jak hluboce tento druh amnézie člověka zasáhne.“

To mi už začínalo být jasné.

Když jsem s Wilsonem domluvil a zavěsil, rozhlédl jsem se po prázdném karavanu a přešel očima lepenkovou krabici i ošuntělý notebook. Přemítal jsem o tom, jak málo o Richardu Kiteovi vím, a znovu se mě zmocnil nepokoj. Snažil jsem se ho potlačit, a namísto toho se soustředil na stahování Richardových esemesek, hovorů a internetové historie, ale jakmile jsem skončil, stále jsem cítil stejnou nejistotu. Čekal jsem na Richarda a v tom ohlušujícím tichu, přerušovaném jen bubnováním deště, mi v hlavě vůbec poprvé vzklíčila myšlenka, že jsem tenhle případ možná neměl brát.

6

Richard Kite dorazil ve čtvrt na pět, na kůži promočený. Díval jsem se z okna, jak se ke mně blíží přes prázdné parkoviště na kole a kličkuje mezi neobydlenými karavany. Měl na sobě stejnou modrou bundu a šedou čepici, jaké jsem u něj viděl už v kostele, a na zádech batoh.

Jakmile vešel dovnitř, vyhledal mě pohledem a obrátil oči v sloup. „V podobné dny bych za řidičák dal nevím co,“ postěžoval si a stáhl si z hlavy kapuci.

Usmál jsem se. „Mám postavit na čaj?“

„To by bylo super.“

Richard se šel převléknout do ložnice a já mezitím koukl na mobil. Měl jsem jednu nepřečtenou zprávu, od své dcery Annabel. Odpověděl jsem jí a slíbil, že se ozvu, až dorazím domů. Richard se vrátil v teplácích a zeleném tričku s logem karavanového parku a bez čepice, takže jsem si poprvé mohl pořádně prohlédnout jeho vlasy. Po stranách je měl vyholené, ale středem hlavy se mu táhl pás delších pramenů, shrnutých dozadu. Vlhkostí mírně ztmavly, do jakési směsice rudé a hnědé, podle toho, jak na ně zrovna dopadalo světlo.

„Jaký jste měl zbytek dne?“ zeptal jsem se.

Pokrčil rameny a ukázal mi ruce. Na prstech měl čerstvé šrámy, které mu křížovaly pokožku jako drátěné pletivo.

„Trny hlohyně,“ konstatoval.

Přikývl jsem a podal mu čaj. „Prošel jsem tu krabici a počítač. Našel jsem na něm obrázek, co jste dal dohromady.“

„S tím programem mi to moc nejde.“

„Já vás nechtěl kritizovat. Naopak – přeposlal jsem si ho, protože mi připadal velice zajímavý. A chtěl jsem se vás k němu na něco zeptat.“ Otevřel jsem soubor. „Tahle zelená část v popředí. Je to trávník, nebo tráva na pláži?“

Posadil se na pohovku a ani na okamžik obrázek nespustil z očí.

„Nejsem si jistý,“ přiznal nakonec.

„Ale myslíte, že jste tam vyrůstal?“

Ve tváři se mu zračilo napětí, jako by se snažil vydolovat staré kosti z hluboké jámy. Po chvíli zatřásl hlavou, a když se ze sebe pokusil vypáčit odpověď, zadrhl se mu dech v hrdle. „Nevím.“

Tohle slovo jsem od něj slyšel už poněkolkrát, ale pořád jsem se držel zpátky, z obavy, že by z temné nicoty své mysli vylovil vzpomínku, která by nebyla přesná. Čím víc bych na něj tlačil, tím víc by se snažil mi něco dát, což jsem samozřejmě nechtěl, ale současně právě tyhle drobné střípky se mohly nakonec poskládat do něčeho důležitého; jako jednotlivé tahy štětcem, které vytvářejí celý obraz.

„Chcete slyšet něco divného?“ prohodil.

Mlčky jsem se na něj zadíval.

„Nezdají se mi sny.“

Změna tématu mě na okamžik rozhodila.

„Jak to myslíte?“

„Prostě nemám sny. Nikdy.“

„Za devět měsíců jste neměl ani jeden sen?“

„Ne. Nebo si je přinejmenším nepamatuju. Je to jako...“ Vydechl a schoulil se do sebe, jako propíchnutý balonek. „Jako bych tuhle část sebe sama ztratil.“

Rozhostilo se mezi námi tísnivé ticho. Pátral jsem po nějakých konejšivých slovech, ale nic mě nenapadalo. Po chvíli jsem to vzdal a podíval se na hodinky.

Půl páté.

Do soumraku zbývala hodina a půl a pak ještě možná dalších třicet minut, než padne tma. Dopil jsem čaj a oblékl si kabát.

Richard ke mně vzhlédl.

„Nechcete se projet?“ zeptal jsem se.

„Ehm, jasně. A kam?“

„Rád bych se podíval na místo, kde vás našli.“

7

Projeli jsme národní park New Forest a pak uvízli v zácpě na okruhu kolem Southamptonu. Richard cestou mluvil o práci a sportu a o pořadech, které v těch uplynulých devíti měsících viděl. Došlo mi, že jsou pro něj tyhle věci opravdu důležité, ne snad proto, že by se o ně upřímně zajímal, ačkoli možná ano, ale především se pro něj staly prostředkem pro komunikaci s ostatními. Obrovská část jeho života byla jako černá díra, která spolkla většinu jeho vědomostí a rozhledu, ale když se s někým bavil o sportovních událostech, filmech a seriálech, nebo dokonce o politice za uplynulých devět měsíců, nepřipadal si tak ztracený. Už nebyl tématem, nýbrž přímým účastníkem konverzace.

O sedmdesát pět minut později jsme dorazili ke Coldwell Pointu, dlouhému obdélníkovému parkovišti, které bylo z jedné strany lemované řekou Hamble a z druhé Southamptonským zálivem. Záchranná stanice se nacházela na výběžku čnícím do delty řeky a vepředu měla rampu pro spouštění člunů do vody.

Z parkoviště nebyla delta řeky skoro vidět. Kam až oko dohlédlo, se rozpínaly vody zálivu větvící se na dvě ramena podél věčkovitého poloostrovku, na němž se nacházel areál Solentské univerzity. Na vzdálenějším břehu, asi dva kilometry od nás, jsem na rovinném plácku zahlédl komíny a věžičky obrovských továren a mohutné vraky nákladních lodí. Déšť konečně ustal a nebe

se projasnilo, a i tenhle průměrný výhled vypadal v záři rudých paprsků, jež pronikaly skrz zbytky mraků, o něco přívětivěji. Jestli jsem však doufal, že tu něco najdu – nějakou stopu prozrazující, proč se Richard Kite vynořil právě zde –, čekalo mě zklamání.

Vystoupili jsme.

Richard zůstal stát vedle auta a prohlížel si místo asi šest metrů od nás. Pak přešel pohledem celý výběžek se záchrannou stanicí a opačný konec parkoviště, kde stál obytný vůz. Jeho majitelé si právě fotografovali ústí řeky a vařili si vodu na přenosném vařiči.

Zabouchl jsem dvířka a přesunul se před auto. Richard stále nasával atmosféru toho místa a znovu se soustředil na bod, který ho zaujal jako první. Došlo mi, že tam se nejspíš před devíti měsíci probudil. Kolem parkoviště a záchranné stanice se táhl plot, ale nevypadal moc bytelně a kdokoli ho mohl snadno přelézt. Na druhé straně jsem viděl oblázkový břeh, obepínající celý poloostrov.

„Tam,“ řekl. „Tam mě našli.“

Ukazoval na místo, na které se díval, zhruba napůl cesty mezi parkovištěm a stanicí. Vykročil jsem po asfaltu a Richard mě neochotně následoval. Světlo kolem nás rychle ubývalo a slunce už se jako rozžhavený disk vpíjelo do horizontu. Zastavil jsem se u plotu a shlédl na moře zbarvené rudými paprsky. Plácek, na němž Richarda objevili, nebyl ničím zajímavý – stejná směs oblázků, kamení a písku, jaká pokrývala břeh celého poloostrova.

Na stanici se nesvítilo a neparkovala před ní žádná auta. Napadlo mě, že bych se možná měl zdržet v okolí a promluvit si s muži, kteří Richarda našli, i s reverendem Parsonsem, ale pak jsem si řekl, že nejprve projdu materiály, co dal reverend dohromady, a když si budu chtít s někým promluvit osobně, zkrátka sem znovu zajedu.

Rozhlédl jsem se, jestli mi něco neuniklo – zvláštnosti v rozložení parkoviště, cokoli podezřelého, co by mi mohlo napovědět, proč se Richard ocitl zrovna zde –, ale nic tam nebylo. Místní bezpečnostní kamera podle Richarda v době jeho nalezení nefungovala... a kde byla další nejbližší? Kilometr dva po hlavní silnici? Na druhém břehu zálivu? I tyhle otázky mi mohla zodpovědět zpráva, kterou sepsal reverend Parsons, ale i kdyby tady *byly* další kamery, policii očividně nijak nepomohly objasnit, jak se sem Richard Kite dostal.

Otočil jsem se k němu.

Stál přímo u plotu, téměř se ho dotýkal koleny, a shlížel na obilázky dole. Hladinu vody protínaly vlny po obřích tankerech, motorových člunech i jachtách, které se různě srážely a lámaly jedna o druhou, až je houpavý rytmus moře postupně donesl k nám. Když Richard konečně zvedl hlavu, slunce už dávno zašlo a obloha postupně tmavla. Výraz v jeho tváři nebyl o nic veselejší.

Od chvíle, kdy ho tady našli, zkrvaveného a zmateného, uplynulo už devět měsíců, a ani tehdy, ani teď mu tohle místo nepřineslo žádné odpovědi.

8

Do Londýna jsem se vrátil chvíli před devátou večer. Na ticho, které v domě panovalo, jsem si během těch několika let od manželčiny smrti už zvykl, ale s tím, jak chladně a opuštěně působil, jsem se smířoval mnohem hůř. Mohl jsem zatopit v krbu v obýváku a rozsvítit světla ve všech místnostech, ale věděl jsem, že nic z toho nepomůže.

Osprchoval jsem se a zavolal Annabel.

Přestože jí bylo už osmadvacet, do mého života vstoupila teprve před čtyřmi roky. Do té doby jsme ani jeden o tom druhém nevěděli. Snažili jsme se vynahradiť si všechen ztracený čas, jenže já bydlel v Londýně a ona v Dartmooru, a tahle vzdálenost se na našem vztahu dost podepisovala. Jednou nebo dvakrát jsme se bavili o tom, že by se přestěhovala za mnou do Londýna, nebo že bych se naopak já mohl vrátit do Devonu, kde jsem vyrostl, a být jí víc nablízku. Celou situaci ale komplikovala moje práce a taky Annabelina dvanáctiletá sestra Olivia, pro níž byla Annabel nejdůležitější osobou na světě, a tak jsme od těch plánů vždycky upustili. Oba jsme už byli dospělí a zapustili kořeny dávno předtím, než jsme se poznali.

„Čau,“ ohlásila se do telefonu.

„Ahoj, zlato. Jak se máš?“

„Ujde to,“ opáčila nepřesvědčivě. „No, s Liv to není žádný med – ale to už víš.“

„Něco nového?“

„Jen obvyklé radosti. Je jí dvanáct. Něco jí řekneš a ona udělá přesný opak. Jako bych mluvila do dubu.“

Annabel nebyla Oliviina pokrevní sestra, ale obě vyrostly v domnění, že sestry jsou. Oliviini rodiče – pár, který za rodiče celý život považovala i Annabel – byli po smrti a se svou skutečnou matkou Annabel dvakrát nevycházela, takže jsem tušil, že bych jí měl v podobné situaci nabídnout pomoc, ale většinou jsem se k tomu neodhodlal. Necítil jsem se jako vhodný rádce. O výchově dvanáctileté puberťačky jsem nic nevěděl. Vlastně jsem neměl žádné zkušenosti s dětmi obecně.

Přesto jsem se snažil ji alespoň vyslechnout a nabídnout jí útěchu a pochopení. Potom mi Annabel začala vyprávět zážitky z práce – učila tanec a dramatickou výchovu – a nakonec se zeptala, jak jsem se měl já a na čem zrovna pracuju. Pověděl jsem jí o Richardu Kiteovi.

„Matně si na něj vzpomínám,“ zamumlala.

„Jo, v lednu o něm psali na titulní stránce *Heraldu*. Odtamtud si ho pamatuju já. Musel jsem být ten týden u vás na návštěvě, protože se jeho případu věnovaly v podstatě jen noviny na jihu.“

„A on si nevybavuje vůbec nic?“

„Střípky, ale nic užitečného.“

„Ani vlastní jméno?“

„Jméno, věk, rodinu, přátele – nic.“

„Sakra,“ vydechla. „Chudák.“

„Jo.“ Lepší odpověď mě nenapadla.

„Co vůbec může takovou amnézii způsobit?“

„Těžké trauma, nehoda, zneužívání, válka nebo nějaká katastrofa. Jde o to, že jeho vzpomínky nejsou pryč, jsou jen pohřbené. Některé se možná vrátí, jiné ne. Proto dochází na terapii a zkusil i hypnózu: snaží se získat paměť zpět.“

„Ale nezabírá to.“

„Zatím ne.“

„Představ si, že bys neznal ani vlastní jméno, ani rodinu,“ zamumlala Annabel a oba jsme se ponořili do ticha, byť z rozličných důvodů. Rozhlédl jsem se po zdech obýváku, na nichž visely fotografie Annabel, Olivie i Derryn, ačkoli ty jsem vytáhl teprve v posledních šesti měsících. Vybalil jsem je a pověsil poté, co se mi rozpadl poslední vztah, protože jsem z těch drobných střípků minulého života čerpal útěchu.

Ještě nikdy jsem si s nikým nerozuměl tak jako s Derryn. Byli jsme na jedné vlně – já znal ji a ona mě. Dobře si uvědomovala všechny moje chyby a dělala ze mě lepšího člověka. Důvěřoval jsem jí, miloval ji a i osm let po její smrti se mi občas stýskalo tak, že jsem nedokázal ani dýchat.

Měl jsem však aspoň její fotky, které jsem si mohl procházet, kdykoli jsem se cítil osaměle.

Měl jsem vzpomínky.

Richard Kite neměl nic.

Vstal jsem brzy, šel si zaběhat a vrátil se ještě před úsvitem. Potom jsem si dal vytisknout materiály od reverenda Parsonse, a než jsem se osprchoval a nasnídal, už na mě těch čtyřicet stránek čekalo v kastlíku tiskárny.

Posadil jsem se s nimi do obýváku a ze všeho nejdřív se pustil do údajů, které reverendovi a Richardovi poskytl detektiv Barton, abych zjistil, s čím mám tu čest. Určitě to nebyly jeho kompletní záznamy, ale vzhledem k tomu, že případ už uvízl na mrtvém bodě a nebyla tu žádná oběť v pravém slova smyslu, a tudíž žádná nutnost tajit citlivé informace, důkazy a potenciální stopy, prozatím mi tohle postačí. A pokud budu později potřebovat celou složku případu, obrátím se na některý ze svých starých kontaktů.

Na první pohled bylo zřejmé, jak obtížně se Bartonovi s Richardovým případem pracovalo. Nemohl k němu přistupovat jako ke kriminálnímu vyšetřování, protože neměl nic, co by potvrdovalo, že zde vůbec ke zločinu došlo. Barton s Parsonsem řešil, kde Richarda našli a *jak* ho našli – oblečení a jedna chybějící bota –, a pak mu důkladně popsal šrámy a podlitiny na levé straně Richardovy tváře. Zmínil se před ním i o výsledcích forenzní zprávy, podle níž se pod modřinami kolem levého oka, na lícní kosti a na bradě ukrývaly drobné subkutánní lacerace – podkožní

tržné ranky – odpovídající silnému úderu. Richard se tedy s největší pravděpodobností stal obětí útoku, jenže si na něj nepamatoval, a forenzní oddělení nedokázalo s jistotou říct, jakým předmětem nebo zbraní byl napaden.

Během testování také na Richardových rukou objevili stopy chlornanu vápenatého, který byl hlavní složkou tablet na čištění bazénů a také se ve formě granulátu používal k dezinfekci pitné vody. Richard se považoval za zdatného plavce, tudíž možná měl s bazény co do činění, nicméně já se – stejně jako detektiv Barton – klonil spíše k názoru, že se chlornan na Richardovy ruce dostal prostřednictvím laků, vosků, roztoků a hydraulických tekutin, s nimiž běžně zacházeli mechanici a řemeslníci, a i Richard by k nim měl přístup, kdyby v tomhle oboru pracoval. Během testu se forenzní oddělení také snažilo zúžit pátrání na konkrétní chemikálie nebo kombinace chemikálií – například na specifický druh oleje –, ale výsledky byly, pravděpodobně kvůli působení mořské vody, neprůkazné. Richard na Coldwell Pointu mohl ležet celé hodiny a během přílivu měl nejspíš různé části těla úplně pod vodou, což ovlivnilo výsledky a znemožnilo přesnější určení původu chlornanu. V duchu jsem si to poznačil a pokračoval v četbě.

Hampshirská policie během vyšetřování sestavila tři scénáře. Zaprvé že se Richard na Coldwell Point vydal dobrovolně, ať už z jakéhokoli důvodu, a někdo ho napadl přímo tam. Zadruhé že byl napaden a omráčen někde jinde a na Coldwell Point ho převzeli a nechali ho tam ležet. A zatřetí že ho tam vyplavila voda.

Vzhledem k Richardovým zraněním se zdály být pravděpodobnější první dva. Když jsem ve snaze najít oporu pro ten třetí nahlédl do Richardových lékařských záznamů, zjistil jsem, že se ani nenalokal vody, ani neutrpěl zranění, která by odpovídala tonoucímu člověku. Buď tedy byl třetí scénář zcela mimo, nebo

Richard ve vodě byl, ale netopil se. Opět jsem si připomněl jeho poznámku o tom, že je dobrý plavec, ale záliv byl u Coldwell Pointu téměř dva kilometry široký, což by bylo dost náročné pro kohokoliv. Nemluvě o dalších otaznících, které se kolem téhle teorie vznášely: pokud byl Richard na lodi, proč se ocitl ve vodě? Převáželi ho někam proti jeho vůli? Pokoušel se o útěk? A proč se tedy útočníci nevydali za ním? Jestliže ho někdo unesl a *neměl* v plánu ho hodit přes palubu, proč ho nechal tak snadno uniknout? A i kdyby si únosci jeho útěku všimli až později, proč se pro něj nevrátili, když byl nyní prakticky bezbranný? Takhle verze měla zkrátka příliš mnoho trhlin, pravděpodobnější se mi tedy zdály první dvě možnosti.

Zaujaly mě dvě drobnosti.

První z nich bylo Richardovo tetování. Prošel jsem jeho osobní údaje – výšku, váhu, barvu očí a vlasů, v podstatě základní věci, které nemohl nikdo nijak zpochybnit – a objevil podrobnější popis tetování v kolonce ZVLÁŠTNÍ RYSY. Nacházelo se na jeho levém nadloktí, asi tři centimetry pod lopatkou, a měřilo pět centimetrů na výšku a čtyři na šířku. Ve zprávě se nacházel zvětšený obrázek vyfocený na jeho paži. Sklonil jsem se k němu a přešel po něm prstem.

Byla to silueta ptáka v letu.

Mohlo by být nějak důležité, o jaký druh ptáka se přesně jedná? Ve zprávě se tomu nikdo blíž nevěnoval a sám Richard se mnou o tom tetování nemluvil, proto jsem si jen v duchu udělal poznámku a posunul se dál.

Všechny materiály se o něm zmiňovaly jako o Richardovi, ne jako o „panu Kiteovi“, „Richardu Kiteovi“ nebo jednoduše „Kiteovi“, protože příjmení si vymyslel až později, což jen umocňovalo dojem člověka ztraceného v byrokratické mašinerii, izolovaného a opuštěného. Ještě nikdy jsem se nepozastavil nad tím, jak důležité příjmení je, ale nyní mě to přímo praštilo do očí: šlo o způsob identifikace, o kompas, s jehož pomocí se člověk mohl orientovat v systému. Lidé se systému neustále vzpírali, nelíbila se jim představa, že jsou jen další položkou v počítači, jménem v databázi. Ale bojovalo se s ním mnohem snáz, když už jste byli jeho součástí – když jste měli přidělenou identitu a číslo, když jste měli peněženku plnou kreditek a lidé se na vás nedívali jako na exota, protože neznáte svoje příjmení, umíte řídit, ale nemáte řidičák, nebo proto, že si na rozdíl od všech ostatních nemůžete jen tak otevřít bankovní účet.

Příjmení neznamenal nic a současně bylo člověku vším. A Richard Kite bez něj – ekonomicky, byrokraticky i společensky – nebyl nikým.

Po včerejším neúspěchu jsem se pokusil znovu dovolat do kanceláře Richardovy terapeutky. Tentokrát mi to zvedla její sekretářka. Sdělila mi, že slečna Russumová má jedno sezení za druhým a dnes si na mě čas nejspíš nenajde, ale sotva jsem se zmínil o Richardu Kiteovi, požádala mě, ať chvíli počkám, hovor přepojila a nechala chvíli vyzvánět. Konečně jsem zaslechl hlas Naomi Russumové.

„Pane Rakere?“

Mluvila tiše a vybraně. Už jsem si stačil prohlédnout její webovky i fotografie. Byla to štíhlá čtyřicátnice s hnědýma očima, snědou pletí a tmavým mikádem. Její ordinace se jmenovala Klinika Aldgate a sídlila na západním konci Aldgate High Street. Russumová zaměstnávala další tři lidi – terapeuta a dva psychiatry na pozici konzultantů – a ve svém životopise měla uvedeno, že provádí výzkum pro King's College v Londýně a pracuje jak ve státním, tak soukromém sektoru.

„Díky, že jste si na mě udělala čas, paní doktorko.“

„Voláte kvůli Richardovi?“

Vysvětlil jsem jí, že mě oslovil s prosbou o pomoc. „Chce, abych se pokusil odhalit jeho identitu,“ dodal jsem a na okamžik se odmlčel, jestli od ní získám nějakou reakci. Ticho. „Nechci vám nijak překážet, vážně. Jen jsem doufal, že bychom si možná mohli navzájem pomoci.“

„Nejsem si jistá jak.“

Nebyla hloupá – alespoň tak nepůsobila –, jen se mi snažila dát jasně najevo, že naše přístupy se nijak neprotínají. Ona se Richardovým životem zabývala z klinického úhlu pohledu; já pracoval s emocemi a intuicí. Moje práce byla taky metodická, ale jinak než ta její. Cítil jsem, jak se v duchu připravuje na to, až na ni vyrukují s žádostí o sdílení informací. Neměl jsem to v úmyslu, vůbec jsem nepočítal s tím, že by se se mnou podělila o své závěry nebo o data, která během sezení s Richardem nashromáždila, avšak ona mi to přesto chtěla dát co nejjasněji najevo.

„Mohli bychom se sejít osobně?“ zeptal jsem se.

„Z jakého důvodu?“

„Mohlo by to být užitečné.“

„Pro koho?“

Neodpověděl jsem a na lince se rozhostilo dlouhé ticho.

„Dobře,“ povzdechla si nakonec, „ačkoli upřímně pochybuji, že to k něčemu bude.“

„Vážím si toho.“

Domluvili jsme se na páte večer a já zavěsil, než si to stačila rozmyslet. Popravdě jsem si sám nebyl jistý, co si od toho setkání slibuju, ale trávila s Richardem hodně času, a proto jsem s ní zkrátka mluvit musel.

A nebyla jediná.

Po několika dalších telefonátech a přepojování se mi podařilo dovolat Simonu Griffinovi a Rorymu Yarkleymu, dvěma mužům, kteří Richarda na břehu zálivu objevili jako první. Oba se omlouvali za to, že se Richardovi dlouho neozvali, a zdálo se, že je upřímně zajímá, jak se má, nicméně ani jeden mi neřekl nic nového.

Nakonec zbýval jen reverend Colin Parsons, s nímž jsem se předchozího dne minul. Měl jemný, vlídný hlas, připomínající starostlivého rodiče, a možná právě tím se Richardovi i dočasně

stal. Snažil jsem se ho směřovat k věcem, na něž si Richard vzpomínal, protože v závěru jsem se právě od nich potřeboval odpíchnout. Nechtěl jsem zabředávat do zbytečných spekulací.

„Občas mi připadá hrozně zmatený,“ prozradil mi Parsons. „Zmínil se vám o tom tušení, že vyrůstal někde u moře?“

„Ano, zmínil.“

„Tímhle si je poměrně jistý už od samého počátku. Já s ním samozřejmě ve chvíli, když ho našli, nebyl, nejprve ho měla v péči policie a úřady. Teprve později jsem se rozhodl s ním spojit. V místních novinách jsem o něm narazil na článek a okamžitě jsem s ním soucítil. ‚Muž bez minulosti‘, tak mu říkali. Připadal mi velice osamělý, a tak jsem zavolał na stanici Hampshirské policie a řekl jim, že kdyby měl Richard zájem, může se mi ozvat do kostela a já pro něj udělám, co budu moci. Asi dvě hodiny nato už mi zvonil telefon.“

Vrátil jsem se k tomu, co mu předtím uklouzlo. „Zmínil jste se o tom, že vám připadá zmatený. Jak jste to myslel? Bývá zmatený z něčeho konkrétního, nebo obecně kvůli svému stavu?“

„Myslím, že obojí,“ odušil Parsons, „ačkoli ono je to asi stejně propojené. Víte, disociativní amnézie je ze své podstaty velice matoucí. Avšak v uplynulých měsících jsem *zažil* momenty, kdy si protiřečil.“ Odmlčel se. „Asi z toho nejste moc moudrý, vidíte? Snažím se říct, že ta vzpomínka, kterou má – ta na pláž z dětství – se za celou dobu v podstatě nezměnila. Ale občas, když o ní mluví, si ji najednou pamatuje trochu jinak.“

„Jak jinak?“

„Zničehonic si vybaví další domy nebo na té pláži vidí v duchu davu lidí. Jednou mi řekl, že to podle něj byla ‚oblíbená pobřežní destinace‘. Ale nejvíc mi uvízlo v paměti to, jak se jednou rozpovídal a najednou měl pocit, že to moře vůbec nebylo moře, nýbrž řeka, a že na druhé straně té řeky se nacházelo město. Tvrdil, že vidí velké budovy a dlouhé silnice a auta a provoz – a tak podobně.“

Zamračil jsem se. „A co jste mu na to řekl?“

„Namítl jsem, že se přede mnou nikdy dřív o měšťě nezmínil, a on rozrušeně vyhrkl: ‚Protože jsem ho doteď nikdy neviděl.‘“

„A najednou ho viděl?“

„Ano.“

„Kdy k tomu došlo?“

„Nevím. Před čtyřmi pěti měsíci.“

„Přede mnou o tom vůbec nemluvil.“

Parsons si povzdechl. „Nakonec mu to zase proklouzlo mezi prsty.“

„Takže tenhle jeho vjem nevydržel?“

„Ne. Asi o týden později jsem se ho zeptal, jestli si ohledně toho města pamatuje ještě na něco dalšího, a on zavrtěl hlavou a řekl: ‚Už si ani nejsem jistý, že to *bylo* město.‘ A tak to s ním občas je. Občas zničehonic původní verzi změní – a pak se k ní zas vrátí.“

„Myslíte, že lže?“

„Ne, ne, to vůbec ne. Podle mě nelže ani mně, ani nikomu jinému. Ale *je* zmatený. Jako by... nevím, nejsem doktor, tak to neumím pořádně vysvětlit... jako by v sobě měl nějaký emoční ‚šum‘. Něco si vymyslí a pak se snaží ty věci proměnit ve skutečnost.“

„Vymýšlí si?“

„Ne. Nebo možná ano – ale ne schválně nebo se zlým úmyslem. Chci říct... vžijte se do jeho situace. Kdybyste měl pocit, že jste vyrůstal u pláže a vybavoval si úvodní znělku jakéhosi dětského pořadu, ale *nikdo* jiný podobnou pláž neznal a nepoznával ani ten dětský pořad, co byste udělal?“

„Snažil bych se vybavit si víc detailů.“

„Přesně. Snažil byste se čím dál víc a usilovněji. A pak by vás jednoho dne napadlo: Co když na té pláži *byli* lidé a já si je jen nepamatuji? A jakmile byste se té myšlenky chytil, zakořenila by ve vás a vaše mysl už by si s ní dál pohrávala: Jak ti lidé asi

vypadali? Kolik jich bylo? A od těchto úvah už je jen krůček k dalším: Pokud tam byli lidé, pak tam nejspíš stály i domy. A kde jsou domy, tam je vesnice. Nebo městečko. Nebo metro-pole. A tak to jde dál a dál, až si nakonec jednoho dne uměle vytvoříte naprosto zřetelnou *vzpomínku* na něco, co tam podle vás *mohlo* být.“

„Až na to, že tam nic takového být nemuselo.“

„Správně. Jenže v tu chvíli už dávno nejde jen o výplod fantazie. Připadá vám to skutečné, protože chcete *věřit*, že to je skutečné.“

„Podle vás tedy žádná z jeho vzpomínek není důvěryhodná?“

„To bych zase netvrdil,“ ohradil se Parsons. „Jen se snažím říct, že kdykoli si Richard zničehonic vybaví ohledně té pláže něco nového, otřeše to i mojí vírou, jestli je vůbec správná ta původní vzpomínka, nebo... však víte...“

„Nebo není.“

„Ano,“ přitakal Parsons pochmurně. „Ano, přesně.“

Když jsem dorazil na stanici metra kousek od svého domu, zjistil jsem, že má vlak zpoždění, a tak jsem si sedl na lavičku na nástupišti a vytáhl si poznámky a mobil. Chtěl jsem si všechno před schůzkou s Naomi Russumovou ještě jednou projít, zčásti proto, že s ní určitě nebude snadné pořízení, a zčásti proto, abych nic nepřehlédl.

Otevřel jsem si soubor, který jsem si přeposlal z Richardova telefonního účtu na webu – kompletní seznam hovorů, esemesek a využitých dat za celou dobu, co mobil vlastnil –, a po chvíli jsem na něco narazil. Hovory a textovky jsem už projel a nenašel na nich nic zvláštního, jenže doposud jsem se pořádně nepodíval na jeho data. A nyní jsem v nich objevil drobnou anomálii.

Richard vlastnil mobil od značky Huawei, model Y3, který běžel na androidu. Pro tenhle operační systém existovala celá řada apli-

kací, takže teoreticky mohl Richard sledovat sociální sítě nebo si stáhnout jiné zajímavé programy. Na to by však potřeboval lepší přístroj. Tenhle mobil se hodil pro lidi, kteří chtěli esemeskovat a telefonovat a utrácet měsíčně co nejméně. A proto byl vhodný i pro Richarda Kitea: neměl účty na sociálních sítích, nebyl zaregistrovaný v androidím obchodu s aplikacemi, žádné si nestahoval a na internet chodil přes wi-fi v karavanu, ne na mobilu.

A přesto byl podle jeho účtu objem využívaných dat každý měsíc docela vysoký. Ne nijak moc, ale rozhodně jich bylo víc, než bych čekal. Nekoupil si žádné aplikace, nesurfoval po internetu celý den, nepoužíval GPS, nedíval se na zprávy ani si na mobilu nestreamoval filmy nebo seriály. A přesto každý měsíc využíval kolem 500 MB dat.

Tolik? Jak je to možné?

Musel by poslat nějakých sedmnáct tisíc mailů, jenže on nikomu nepsal; nebo by musel pětadvacet hodin brouzdat po facebooku, který neměl, a přitom nekontroloval ani ten, co mu zřídili zaměstnanci neziskovky ve snaze rozšířit jeho příběh do světa. Nic si nevyhledával, nevyužíval streamovací služby. Na youtube si přehrál jen několik klipů, což se ani zdaleka nerovnálo pěti stům megabajtů – to by jich musel zhlédnout pětatřicet nebo spíš čtyřicet.

Otevřel jsem notebook, přihlásil se do Richardova on-line účtu a proklikal se až k sekci s rozpisem využívaných mobilních dat, kde jsem našel osm koláčových grafů za jednotlivé měsíce. Vyhledal jsem si září: z těch pěti set megabajtů padlo čtyřicet dva na weby, šedesát jedna na e-maily a tři sta devadesát osm na aplikace – jenže Richard si žádné nestáhl ani nepoužíval. Nedávalo to smysl. Buď šlo o chybu na straně operátora, nebo o technickou závadu na mobilu.

Nebo o něco mnohem horšího.

Co když mi Richard Kite celou dobu lhal?

Penny

Pennyin otec zmizel, když jí byly tři roky. Byla moc malá na to, aby si ho pamatovala, ale zůstaly jí jejich společné fotografie, vybledlé barevné portréty pořízené na zahradě za domem. Na jedné ji honil po trávníku a ona před ním se smíchem prchala a rozhazovala přitom ručičkama. Na jiné mu seděla na klíně v křesle na verandě, zatímco za jejich zády stoupal kouř z grilu. Při pohledu na tenhle snímek se vždycky musela smát, protože nebe na něm bylo ocelově šedé a oni dva na sobě měli zimní kabáty. „Ideální britské počasí na grilovačku,“ říkávala její máma.

O tátovi spolu moc často nemluvily. Penny z dětství uvízlo v hlavě několik vzpomínek, například jak se máma cestou ze školy zničehonic rozplakala nebo jak tajně brečela v kuchyni, když si Penny hrála v zahradě s ostatními dětmi. Po čase pláč ustal, ale Fiona si svůj zármutek nesla dál, jako kila, která se jí nedaří shodit. Penny slýchávala, jak se o mámě baví jiní dospělí, v obchodech, na hřišti nebo v šatně bazénu, když netušili, že je Penny ve vedlejší kabince. Říkávali o ní, že zkazí každou legraci.

Osmé narozeniny měla Penny slavit ve společenské síni místního kostela, jenže na poslední chvíli byla oslava zrušena, protože se v kopcích za jejich městečkem našla kost. Penny nechápala, jak se jí tenhle objev týká, dokud si s ní máma toho večera nesedla a neprozradila jí, že Ray Sankle, jehož pes tu kost vyčmuchal, se domnívá,

že jde o kost lidskou. A pokud má pravdu, pak by to s určitou pravděpodobností mohla být i kost Pennyina otce. „Doktoři na ní zrovna provádějí testy,“ oznámila jí prostě.

Tě noci Penny ležela v postýlce a znovu slyšela mámin pláč. Vyplížila se z pokoje, tiše sešla do půlky schodiště a pozorovala ji skrz zábradlí. Na pohovce vedle ní seděl muž.

Objímal ji.

Ten muž se jmenoval Jack a časem se z něj stal Pennyin otčím. Měla ho ráda, ale k nevlastní sestře přilnula ještě víc. Přestože byla Beth o dva roky mladší než Penny, obě dívky se rychle spřátelily. Hrávaly si spolu v zahradě a stavěly si tajné skrýše ze zrezivělých cínových a železných plátů. V létě chodily na přírodní koupaliště za městem, pozůstatek dávných dob, kdy všemu vládl styl art deco, s hlavní budovou, jež připomínala létající talíř z černobílých science fiction filmů. Penny s Beth si byly i docela podobné, a tak se začaly cizím lidem představovat jako sestry, bez upřesňujícího přívlastku „nevlastní“.

Ta lidská kost Pennyinu otci nepatřila. Máma si s ní znovu sedla a pověděla jí to. Snažila se ji utěšit, tiskla si její hlavu k prsům a držela ji za ruce. Penny tiše poslouchala, nic neříkala, a když se její máma při zvuku otcova jména znovu rozplakala, začala naopak Penny utěšovat ji. Opakovala jí, že bude všechno zase dobré, protože v příběhu, který jim onehdy ve škole četla paní Hardeková, přesně tohle říkala jedna postava muži, co mu umřela kočka.

Dalšího rána, když se máma nahoře sprchovala, si Penny všimla titulní stránky místních novin. V článku se psalo, že ta kost patřila ženě a další testy potvrdily, že šlo o turistku, která se v kopcích ztratila několik let předtím. Penny se s tou novinkou svěřila cestou do školy Beth a čekala, že ji to zaujme nebo vystraší. Beth však jen pokrčila rameny a prohodila: „Táta říkal, že Ray Sankle je blbec. Prý tam mohli on i jeho pes umřít.“

Penny nechápavě nakrčila čelo. „O čem to mluvíš?“

„Pan Sankle. Jeho pes našel tu kost.“

„Jo, to vím. Ale proč by tam měli umírat?“

„Podle táty v kopcích něco žije.“

Penny se zamračila. „A co jako?“

„Nějaká nestvůra nebo tak.“

Na rozdíl od spolužaček, které bavila literatura a výtvarka, Penny se víc zajímala o vědu a dějepis. Přímou hltala dokumenty ze světa přírody, kdykoli se mámě podařilo nějaký půjčit v knihovně, nebo když výjimečně běžel v televizi, a fascinovalo ji, jak lidé žili v minulosti. Staré černobílé filmy. Stará móda. Máma ji škádlila, že na dívku svého věku toho o historii ví víc než dost, ale ve zvířatech a vědě se Penny orientovala ještě lépe.

„Žádné nestvůry neexistují,“ poučila Beth, ačkoli ji tím očividně nepřesvědčila.

„Táta říká, že ten plot nevztýčili jen tak,“ ohradila se.

„Jaký plot?“

„Nahoře v kopcích.“

Beth ukázala na vrcholky za městem. Penny v horách ještě nebyla. Dospělí od toho děti zrazovali, že prý je to tam nebezpečné, ale Penny si vždycky myslela, že se jen bojí, aby se tam děti neztratily, podobně jako ta turistka.

Ale možná měli na mysli něco jiného.

„Před mnoha a mnoha lety,“ pokračovala Beth, „jsme tam prý podle táty zakopali i bomby, aby na nás zloduší nemohli.“

„Mluvíš o druhé světové válce?“

Beth ten pojem nic neříkal, ale o čem jiném by asi tak mohla mluvit? Penny si jednou půjčila knížku, ve které se psalo o tom, jak Britové ze strachu z hrozící nacistické invaze podmiňovali určité oblasti kolem pobřeží.

„Takže podle Jacka tam ty bomby už nejsou?“

„Nevím,“ přiznala Beth.

„Tvrdí, že ten plot postavili z jiného důvodu, než kvůli minám?“

„Nevím,“ zopakovala. „Nejspíš.“

„Bylas tam někdy?“

„Jo.“

„Fakt?“ Penny vykulila oči. „Kolikrát?“

„Jen jednou.“

„S Jackem?“

„Jo. Po tom, co fenka pana Sanklea našla tu kost, musel táta zkontrolovat plot.“ Beth se usmála, skrčila ruce do nápodoby psích tlap a zahrabala jimi ve vzduchu. „Našla mezeru v plotu a pak hrabala a hrabala, dokud se nepodhrabala. Vidělas ji někdy?“

„Fenu pana Sanklea? Ne.“

„Jmenuje se Jessie. Je k sežrání.“

Penny jen přikývla. „Jak vypadal?“

„Co?“

„Ten plot.“

„Úplně normálně. Prostě velký plot.“

Beth si chytila popruhy příliš velkého batohu a na chvíli se obě odmlčely. Potom si však Penny všimla, že se na ni Beth úkosem dívá a váhá, jako by nevěděla, jestli má promluvit, nebo raději mlčet.

„O co jde?“ pobídla ji Penny.

„O nic.“ Beth si odkašlala. „Jen... když se naši rozešli, táta se jednou večer strašně opil a začal mi vykládat soukromé věci. Máma by to nazvala ‚klepy‘.“ Odmlčela se a znovu si odkašlala. „Věděla jsi, že je tvoje máma v balíku?“

Penny povytáhla obočí. „Ne, není.“

„Je. Tvůj táta byl boháč.“

„Co tě nemá?“

„Fakt, byl! Všechny peníze schovával v taškách.“

„Ale houby.“

Beth pokrčila rameny.

„Nebyl boháč, Beth,“ ujistovala ji Penny. „Boháči bydlí v obrovských sídlech, jako mají v Beverly Hills 902 10. Kdyby byla máma v balíku, pořídila by si ferrari a zámek s majordomem. Nebo bychom měli bazén. Kéž bychom tak měli bazén – ve tvaru srdíčka!“

„To by bylo super!“

„A skluzavku!“

„Ne, tobogán!“ vyjekla Beth. „Padesát pater vysoký! Než bys sjela dolů, měla bys plavky vyhrnuté až u krku!“

Začaly se chichotat, pak už se řehtaly, až se za břicho popadaly, a krátce nato Penny zapomněla, o čem se to přesně bavily.

Ale myšlenka na bomby v horách jí uvízla v hlavě.

O několik týdnů později, když se Jack s Beth k Fioně a Penny oficiálně nastěhovali, se Penny procházela městem zahaleným vlhkým oparem a v jednu chvíli zvedla pohled ke kopcům za střechami. Skrz hutnou mlhu sotva viděla tři stezky vinoucí se po úbočí hory. Dumala nad tím, co jí Beth prozradila, a v hlavě se jí honily myšlenky na plot, na nestvůry a kost, kterou našla fena pana Sanklea. Co když se ta turistka neztratila? Co když ji někdo napadl? Co když tam nahore opravdu něco žije a ta historka o minách má jen lidi odradit od toulání se po horách?

Co když se tam její táta vydal taky?

Co když za jeho zmizení může ta nestvůra?

Než jsem dojel metrem na stanici Aldgate, přešel už déšť ve vlhkou mlhu, která všechno, od mraků po silnici, pokrývala ledově modrým oparem, jako by ze světa vyprchalo světlo. Napravo jsem na okamžik zahlédl mrakodrapy City, ale vzápětí byly pryč, jako přízrační obři.

Přešel jsem ulici, přeskočil několik louží na asfaltu a rozhlížel se po dveřích Kliniky Aldgate. Po chvíli jsem ji konečně objevil, v půlce úzké zadní uličky. Stiskl jsem zvonek a čekal.

„Jak vám mohu pomoci?“

Naklonil jsem se blíž k interkomu. „Jmenuji se David Raker a mám schůzku s doktorkou Russumovou.“

Dveře zabzučely a poskočily z rámu a já vstoupil do maličké haly s výtahem a schodištěm. Vyjel jsem do nejvyššího patra a zaklepal na další dveře, které mi znovu bzučákem otevřela žena za recepčním pultem a vpustila mě do malé čekárny ohraničené stěnami z mléčného skla.

„Pan Raker?“

„Ano.“

„Doktorka Russumová se vám bude hned věnovat.“

O několik minut později jsem na levé straně přes neprůhledné sklo zahlédl pohyb, stín za mléčnou clonou. Cvakly dveře a vzápětí se doktorka Russumová objevila v recepci. Blížila se ke mně

s váhavým, nepřilíš vřelým úsměvem. Nebyla z mé návštěvy nadšená, ale souhlasila s ní, a to pro mě bylo nejdůležitější.

„Díky, že jste si na mě udělala čas,“ pozdravil jsem ji a potřásl jí rukou.

Přikývla a pokynula mi ke dveřím, za nimiž se nacházela moderní ordinace s výhledem na Fenchurch Street. Nalevo jsem viděl dvě drahá kožená křesla a napravo pohovku, další křeslo a kartotékové skříně. Prostor uprostřed zabíral její stůl – úzkostlivě uspořádaný, včetně propisek srovnaných rovnoběžně s klávesnicí – a další skříňka, na níž stála v květináči bonsaj.

Přisunula mi to třetí křeslo a sama se posadila za stůl.

Vysvětlil jsem jí, jak daleko jsem zatím s Richardovým případem postoupil, a ona po celou dobu seděla mírně předkloněná, s rukama založenýma na prsou, a mlčela. Kdykoli jsem se odmlčel a podíval se do poznámek, rozhostilo se mezi námi nepřijemné ticho přerušované jen vzdáleným hučením projíždějících aut a skřípotem jeřábů na Bishopsgate.

„Chtěl jsem se vás zeptat na oblasti, kterým se s Richardem věnujete,“ uzavřel jsem monolog, „a co si od toho přesně slibujete.“

„Slíbují si od toho celkové zotavení,“ opáčila upjatě.

„Doufáte, že si vzpomene úplně na všechno?“

„Ano.“

„A je to pravděpodobné?“

Pokřčila rameny. „Těžko říct. Lidský mozek je jako otisk prstu – každý je zcela jedinečný.“

„Takže se to může povést... a nemusí?“

Podářilo se jí zachovat si neutrální výraz, ačkoli bylo vidět, jak mírně stiskla rty. „Bavíme se tu o složité psychologické anamnéze,“ poučila mě důrazně, jako by mluvila s úplným blbcem. „Lokalizovaná amnézie se váže na určitou událost nebo časový úsek. Při systemizované amnézii člověk zapomene konkrétní kategorii

informací – například určitou osobu nebo místo. Pacient trpící generalizovanou amnézií, jako Richard, přijde o paměť úplně. Nezná vlastní minulost ani identitu. Ztratí základní stavební bloky svého života, věci, které ho utvářely. Téměř určitě tyto vzpomínky stále má, jen se k nim nedokáže dostat.“

„Takže by to mohlo trvat i několik let?“

„Ano.“

„Nebo by si mohl vzpomenout zítra?“

„I to je možné.“ Znovu pokrčila rameny. „Tyhle potlačené vzpomínky může obnovit i sebemenší spouštěč. Například by se mohl jednoho dne dívat na film v televizi a zničehonic si vybavit, že ho viděl v určitém kině, v konkrétním městě i roce. Nebo by mohl při prohlížení časopisu narazit na fotografii budovy, která mu připomene školní výlet z dětství. Jsou to jen příklady, ale jistě chápete, kam tím mířím. Jak už jsem říkala, lidský mozek je jedinečná, vrtkává entita a nedá se říct, kdy se rozhodne Richardovi vzpomínky vrátit – jestli vůbec.“

„Takže by si stejně dobře nemusel vzpomenout už nikdy?“

„I s tímto scénářem se musí smířit, ano.“

Opřela se, až pod ní kožený potah křesla zavrzal. Jestli ve mně do té chvíle zůstávala jiskřička naděje, nyní jsem už nepochyboval o tom, že se mnou podrobnosti sezení s Richardem probírat nebude. Nešlo jen o otázku etiky, hlavní důvod se jí jasně zračil ve tváři a čísel i z neskrývané odtažitosti: nelíbilo se jí, že mě Richard najal, ale nechtěla mu to rozmlouvat z obavy, aby neohrozila vlastní pozici. Kdyby měl pocit, že Naomi nejedná v jeho zájmu, nebo se přímo staví do cesty jeho přáním, přestal by se s ní scházet a všechny její naděje – pozornost kolegů v oboru, přednášky, které chtěla pořádat – by se proměnily v prach. S naší schůzkou souhlasila jen proto, že chtěla udržet rovnováhu.

„Vidím, že jste certifikovaná hypnoterapeutka.“

Přimhouřila oči. „Správně.“

„Richard se zmínil, že jste zkoušeli hypnózu.“

„Kolem této techniky se vznáší spousta předsudků,“ ohradila se proti výčitce, kterou jsem ani nestačil vyslovit. Prsty pevně svírala okraj stolu. Očividně o tom se mnou mluvit nechtěla, jenže na druhou stranu taky nemohla připustit, abych od ní odešel s nesprávným dojmem. „Hypnóza není cirkusové číslo,“ pokračovala. „Jejím cílem není přimět lidi tancovat po pódiu jako opičky. Při správném použití může být cenným a mocným nástrojem.“

Naneštěstí hypnoterapie v mnoha odbornících stále vyvolává skepsi – a zčásti oprávněně. Magisterské i doktorské studium jsem věnovala psychologii a o hypnoterapii jsem napsala celou dizertaci. Většinu měsíců v roce se buď účastním odborných kurzů, nebo je přímo vedu, přednáším na King's College a řekla bych, že vím, o čem mluvím. Přesto se stále učím něco nového a dle mého názoru je to tak správně. Člověk se *musí* učit a rozvíjet.

Nicméně v Británii se ve skutečnosti nemusíte vzdělávat vůbec. Hypnoterapii může praktikovat kdekdo, nehledě na výcvik a zkušenosti. Nemusíte být ani členem profesní asociace. V důsledku toho se za hypnoterapeuty považuje celá řada lidí, kteří tento obor jednoduše neovládají. A určitě vám nemusím vysvětlovat, proč je něco takového potenciálně velmi nebezpečné.“

„Kolikrát jste tuto techniku s Richardem vyzkoušela?“

„Dvakrát.“

„Proč jen dvakrát?“

„Protože jsem po dvou sezeních usoudila, že v Richardově případě to nemá smysl. Hypnoterapii nelze využívat jako mapu. Nemůžete se jen tak ponořit do něčí hlavy, najít tam to, co ztratil, a vrátit se s tím zpátky. Nemůžete celý proces pozastavit, vrátit zpět, nebo naopak posunout vpřed jako video, abyste se dostal k pasáži, která vás zajímá. Lidé zapomínají v jednom kuse. Lidská

mysl dokonce *potřebuje* zapomínat. Kdybychom si pamatovali každé sebemenší rozhodnutí, jaké jsme v životě učinili, nemohli bychom normálně fungovat. S Richardem jsem hypnoterapii využívala primárně k tomu, aby se uvolnil. Je vám asi jasné, že když jsem se s ním setkala poprvé, byl roztržitý, zmatený a vyděšený. Pokusila jsem se prozkoumat jeho vzpomínky, pocity a myšlenky, které by mohl před svým vědomím ukrývat, ale jen ho to rozrušilo.“

„A proto jste to po dvou pokusech vzdali?“

„Ano.“

„A na tom tedy pracujete teď?“ zeptal jsem se. „Snažíte se vypátrat vzpomínky, které by se mohly ukrývat v jeho podvědomí?“

„V zásadě ano – ačkoli Richardův případ je poněkud specifický. Nemůžeme se při sezeních opřít o typické odrazové můstky. Nemůže se rozprávět o rodině, dětství nebo studiích, protože si nic z toho nepamatuje. A já musím být kvůli tomu o to opatrnější. Jakákoli chyba nebo přehmat z mé strany by mohly způsobit další problémy.“

„Co tím máte na mysli?“

„Snažím se vám vysvětlit, proč je odborná průprava tak důležitá,“ odvětila. „Paměť je jako minové pole. Skýtá mnohá rizika – a nejen pro pacienta samotného.“

Čekal jsem, že svou odpověď rozvede, ale ona se naopak odmlčela, jako by přemítala nad tím, jestli jsem z ní nějakou lstí nevymámil víc, než mi chtěla říct. Já už se však dávno smířil s tím, že mi nic zásadního nepoví, byť mě to téma opravdu velice zajímalo. Popravdě jsem sám začínal pochybovat o smyslu naší schůzky. Nic užitečného se tu nejspíš nedozvím. Richard se s ní scházel osm měsíců a bez výsledku: vzpomínky na pláž a televizní pořad měl už předtím, než se s ním Russumová vůbec spojila.

Vzala jednu propisku a začala si s ní kutálet po stole. „Už jste někdy slyšel o americké psycholožce Elizabeth Loftusové?“ zeptala se tajuplně.

„Ne.“

„Specializuje se na lidskou paměť a dezinformace. V sedmdesátých letech publikovala jednu ze svých nejproslulejších studií o tom, jestli je možné upravit paměť očitých svědků tím, že jim *ex post* dodáte přesnější informace. Sestavila si skupinu dobrovolníků, pustila jim záznam z autonehody a o týden později se jich se svým výzkumným týmem ptala na to, co si z videa pamatují. Zjistila, že když tazatelé při rozhovoru namísto slova ‚nehoda‘ používali častěji slovo ‚srážka‘, velká část lidí si zpětně vybavovala, že na místě havárie viděla roztříštěné sklo. A na videu přitom žádné záběry na rozbité sklo nebyly.“ Dokoulela propisku zpět ke klávesnici a srovnala ji s ostatními. „A o tom přesně mluvím. Richard patří k pacientům, kterým musíte pokládat správné otázky správným způsobem. I něco zdánlivě natolik triviálního jako volba konkrétního slova může vést ke značným potížím.“

Vzpomněl jsem si na rozhovor s reverendem Parsonsem, na to, jak zmateně podle něj Richard občas působil a jak se v průběhu uplynulých devíti měsíců jeho popis pláže změnil na výjev z města a zpět.

„Dneska jsem mluvil s reverendem Colinem Parsonsem,“ prozradil jsem jí. „Naznačil, že je Richard občas trochu... zmatený.“

„Ovšemže je zmatený.“

„Mám na mysli jeho vzpomínky.“

Zamračila se. „V jakém smyslu?“

Vysvětlil jsem jí Richardovo zmatečné těkání mezi pláží a městem.

„O tom se nikdy nezmínil,“ konstatovala chladně.

„O těchto vzpomínkách s vámi nemluvil?“

Dlouhé ticho.

„Doktoro Russumová?“

Znovu se na mě zadívala a napřímila se. „Reverend Parsons ho nejspíš špatně pochopil.“

„To bych neřekl.“

„S něčím podobným by se mi Richard svěřil.“

„Nebo možná ne.“

Přimhouřila oči. „Myslím, že jsme tady skončili, pane Rakere.“

Ani se nesnažila skrýt, jak moc jsem ji svými slovy urazil. Vstala, a sotva jsem ji napodobil, už mě popoháněla k výtahu.

A pak se stalo něco podivného: na tváři vykouznila falešný úsměv a začala tlachat o tom, jak jsou dny čím dál kratší, jak nesnáší přechod na zimní čas a jak jsou Vánoce už za rohem. Tak zásadního obratu by si všiml i slepý. Chovala se nyní úplně jinak než v kanceláři, nuceně a téměř žoviálně. Předtím byla vyrovnaná a chladná, její tvář bez výrazu a nesmířlivě tvrdá; a najednou působila nepřírozeně a nepřesvědčivě, jako by na mě něco hrála.

Pozorně jsem si ji měřil pohledem. Potřásli jsme si rukama, dveře výtahu se za mnou otevřely a já vstoupil dovnitř. Za celou dobu jsem ji však nespustil z očí, dokud nezmizela v kanceláři.

Nebyl jsem si jistý, co se tu právě stalo.

Ale rozhodně jsem to hodlal zjistit.

Russumová odešla z práce krátce po sedmé večer. Ve vzduchu se pořád vznášela vlhkost, třebaže déšť ustal a mlha se rozplynula. Zůstaly po nich jen kluzké chodníky, škarpy plné vody a listí a louže odrážející světla města.

Udržoval jsem si bezpečný odstup a kličkoval za ní v davu protijdoucích lidí. Za chůze telefonovala a mobil jí osvětloval polovinu tváře. Z Great Tower Street zabočila na Eastcheap, z té pak na Cannon Street a stále kráčela dál. Po chvíli schovala mobil do kapsy a začala si víc všímat okolí. Rychle jsem uhnul stranou, pro případ, že by se ohlédla přes rameno, ale ona namísto toho znovu zabočila doleva, tentokrát do užší uličky nazvané River Hill. Zpomalil jsem a zastavil se u bistra na rohu, jehož světla jemně zalévala okolní chodník běžovou září. Russumová byla asi pětadvacet metrů přede mnou a rázovala si to na jih, až za ní dlouhý kabát vlál. Přes rameno měla přehozenou černou tašku, které jsem si předtím nevšiml, protože si ji doposud tiskla k tělu. Přitáhla si ji dopředu a začala se v ní přehrabovat. Zpomalila a nakonec se zcela zastavila u jakéhosi kamenného oblouku, který zdálky vypadal jako průchod nebo podjezd.

Tam se ale nevydala, měla namířeno do skleněných dveří vedle. Vytáhla z kabelky čipovou kartu, projela ji čtečkou na zdi a vstoupila dovnitř.

Následoval jsem ji a pozorně si místo prohlédl. Na dveřích byl vyrytý jakýsi znak a skrz ně jsem viděl asi tři metry dlouhou chodbičku s dubovou podlahou a krémovými zdmi a na jejím konci další dveře a čtečku karet. Udělal jsem krok vzad a zaklonil hlavu. Byla to velká budova: tři patra, na každém z nich osm oken se zavřenými dřevěnými žaluziemi. Při bližším zkoumání jsem odhalil, že sousední podjezd vede na malé parkoviště. Na kamenném oblouku visela cedule: POUZE PRO ZAMĚSTNANCE RUDÉHO STROMU.

Říkal jsem si, že ta budova musí mít někde hlavní vchod, a tak jsem prošel River Hill až na konec, k ostré zatáčce, která ústila do slepé uličky. Nacházela se tam vydlážděná pěší zóna s lavičkami, masivními květináči a železnou skulpturou stromu s rudými kovovými lístky. Zprava, zpoza květináčů a laviček, ke mně doléhal ruch provozu a světla Upper Thames Street. Nalevo jsem viděl průčelí budovy s elegantní georgiánskou fasádou, zrenovovanými okny, mramorovými sloupy a schodištěm vedoucím ke čtveřici neprůhledných skleněných dveří, na nichž se skvěly stejné znaky jako na bočním vchodu. Všechny byly zamčené a interiér za nimi osvětlovala tlumená žlutá záře nočních lamp. Vchody zdobily čtyři obrovské reklamní bannery a na každém z nich byla vyretušovaná fotografie dětí ve školních uniformách, při studiu nebo na hřišti s hokejkami a ragbyovými míči. Fotky doprovázely slogany jako *Respekt*, *Zodpovědnost* a *Inovace* a stejný ozdobný znak. Takže tohle je škola. Londýnský institut Rudý strom.

Ani jsem se pořádně nestačil zamyslet nad tím, jak do sebe tohle všechno zapadá a jestli podivné chování doktorky Russomové a její návštěva institutu vůbec s mým případem souvisí, když vtom se mi rozvibroval mobil.

Richard Kite.

„Davide,“ ozval se, sotva jsem hovor přijal, „nechal jste mi vzkaz.“

Volal jsem mu kvůli nevysvětlitelnému čerpání dat na jeho mobilu. Popsal jsem mu podezřelé využívání aplikací v jeho přístroji a on mě mlčky vyslechl.

„Jenže já žádné aplikace nestahoval,“ namítl.

„Já vím. Proto je to tak zvláštní.“

„Myslíte, že je chyba v mém telefonu?“

„Netuším,“ přiznal jsem. „Chová se divně?“

„Ani ne. Nijak zvlášť.“

„Ale *něčeho* jste si všiml?“

„Občas se sám od sebe vypne, nic víc.“

Zamyslel jsem se. „Bezdůvodně se vypíná?“

„Ano.“

„Aniž by byl vybitý?“

„Ano,“ zopakoval. „Už se to stalo několikrát. Třeba zrovna včera, a to jsem ho akorát vytáhl z nabíječky.“

Zmocnil se mě neklid.

„A ještě něco jiného?“

„Nevím,“ zaváhal a odmlčel se. „Neřekl bych. Asi to záleží na tom, na jak staré potíže se ptáte.“

„Na cokoli. Cokoli si vzpomenete.“

„Na začátku, když jsem ho koupil, se při telefonování ozývaly divné zvuky.“

„Jaké zvuky?“

„Hm, ozvěna a chrčení. Šum.“

„A už se to neděje?“

„Ne,“ řekl. „Po čase to přestalo.“

Podezření, které ve mně vzklíčilo, začalo nabírat jasnější obrysy.

„Richarde, nějak se mi ztrácíte.“

„Opravdu? Já vás slyším dobře.“